

## DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op [www.denieuwetoneelbibliotheek.nl](http://www.denieuwetoneelbibliotheek.nl).

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

<b>Schrijver</b>	Peer Wittenbols
<b>Titel</b>	Vertellingen van 1001 nacht
<b>Jaar</b>	2012
<b>Uitvoering</b>	Het Zuidelijk Toneel / Matthijs RÅ¼mke

Copyright (C) 2012 by Peer Wittenbols

## DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op [www.denieuwetoneelbibliotheek.nl](http://www.denieuwetoneelbibliotheek.nl).

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, enscenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur!

Het contact adres voor deze tekst is:

<b>Schrijver</b>	Peer Wittenbols
<b>Titel</b>	Vertellingen van 1001 nacht
<b>Jaar</b>	2012
<b>Uitvoering</b>	2012

Peer Wittenbols

*Vertellingen van 1001 nacht*

## Personages

vertelster

sheherazade

sultan

eunuch 1

eunuch 2

eunuch 3

eunuch 4

oude vorst

stiefmoeder

dwerg

zieke man

vrouw van de zieke man

azieza

aziez

moeder van azieza

onbekende vrouw

spreekkoor

prinses faira

neger

hofdame

aap 1

aap 2

aap 3

aap 4

vroedvrouw

de jonge vader

de jonge moeder

de blinde vrouw

minnaar 1

minnaar 2

de sjouwer

de siamese tweeling

eerste zus

tweede zus

derde zus

oude man  
oude vrouw  
de gesluierte vrouw

proloog

*De vertelster komt op.  
Zij is gekleed in een pauwblauwe kaftan voorzien van gouden en  
zilveren stiksels. Aan haar voeten draagt zij fijne muiltjes  
afgezet met ontelbare edelsteentjes, kralen en lovertjes. In haar  
hand heeft zij een pruik en een sluier.*

vertelster We zijn begonnen.

...

Ergens... ergens... op een eiland, ergens tussen China en Indië.  
Ik weet niet precies waar. Ik hoef niet alles te weten. Maar daar  
ergens, in het rijk der Perzische Sultans, sterft een Oude Vorst.  
oude vorst Ik kan het niet! Ik kan het niet!

vertelster Zijn voeten zijn al dood. Zijn benen zijn al dood. Zijn  
vingers en zijn armen zijn al dood. Ook zijn oren zijn zwart en  
koud. Alleen zijn hart wil zich nog niet gewonnen geven.

oude vorst Ben ik er nog? Ben ik nog hier?

sultan U bent er nog, vader. Stil. Spaar uw krachten voor uw  
laatste gebed.

vertelster ... zegt zijn zoon, de Sultan. Al zeventig nachten waakt  
hij bij het laatste bed van de grijze vorst.

oude vorst Hou mijn hand vast, jongen.

vertelster Die heb ik vast, papa. En uw andere hand ook.

oude vorst Waarom voel ik dat dan niet? Harder, jongen. Harder!

vertelster Zo beter, Vader?

oude vorst Nee, harder zei ik toch.

vertelster En terwijl de Oude Vorst al dagen niets meer heeft  
gedronken, blijven zijn tranen wellen.

oude vorst Auwauwauw!

*De Stiefmoeder komt op.*

*Ze is oogverblindend. Ze draagt een fijngesneden, bloedrode jurk die haar heupen en haar boezem accentueert. Om haar slanke polsen en enkels rinkelen gouden armbanden.*

stiefmoeder *terzijde* Zo ontelbaar oud en dan nog te dom om dood te gaan.

vertelster ... smiespelt zijn vrouw. Zijn tweede vrouw. De goudzoekster. De ekster. De parelhoer.

Eerlijk is eerlijk: ze is mooi. Wreed mooi. Zo mooi dat je denkt: eigenlijk durf ik niet te kijken.

En jong is ze als de eerste voetstap in versgevalen sneeuw.

stiefmoeder *terzijde* Sterf, opa, sterf, voor je mijn neus en mijn longen bederft.

sultan Ach, Papa, heb meelij met uw eigen pijn. Ga nu maar. U hebt uw rust verdiend.

oude vorst Jongen, Jongetje van me... ik durf niet alleen.

stiefmoeder *terzijde* Gaat heen en verpulvert u, oud lijk, en neem je lauwe luier mee.

oude vorst Ja, meisje, praat tegen mij. Jouw adem houdt mij hier.

stiefmoeder Echt waar? Dan zwijg ik van verdriet.

oude vorst Een laatste kus. Ik heb nog één allerlaatste kus. Mijn vrouw, ze is voor jou.

vertelster Maar de vrouw weigert deze kus op te halen. Omdat haar man stinkt zoals stervende mensen stinken.

stiefmoeder Ach, mijn man. Ik ben nog jong, dus moet ik bescheiden zijn en onzelfzuchtig. Uw kus verdient beter dan mijn natte wang.

oude vorst Haast je, meisje. Mijn einde is nabij.

stiefmoeder *tot de Sultan* Snel, die kus die is voor u.

sultan Nee, Stiefmoeder, ze is voor u.

stiefmoeder Nee, voor u.

sultan Nee, voor u.

vertelster Maar de zoon is bang. Doodsbang. Want diep in zijn borst draagt hij een gruwelijk geheim.

Ik wil het wel vertellen: heimelijk, heimelijk is de zoon verliefd op zijn Stiefmoeder. Vanaf de dag dat hij haar zag, klopt zijn hart

voor haar.

sultan *bij het zien van zijn Stiefmoeder* Hoe kan het zijn dat jij nog klopt, mijn hart? Stop met je kabaal. Staak je gehamer. Ik bid tot de allerhoogste en nog hoger dat jij barst, mijn hart. Ik kan niet meer. Ik wil niet meer. Ik hoef niet meer.

vertelster Maar het hart is een koppig monster dat zich niet laat bevelen. Verliefd is verliefd is verliefd.

En zij? Je zou zweren dat ze het geheim van haar stiefzoon kende.

stiefmoeder *tot de Sultan* Wie hoor ik daar denken...? Wie voel ik daar kijken...?

oude vorst Kom hier, mijn jongen, kom bij mijn lippen.

sultan Lieve Vader. Ik ben een slechte zoon, uw laatste kus onwaardig.

oude vorst Neem mijn kus. Het is het enige dat ik heb weg te geven.

sultan Ze is voor u, Stiefmoeder. Want u... u verdient duizend kussen.

stiefmoeder Nee, je vader gaf mij al meer dan genoeg.

sultan Laat u kussen. Ik zal niet kijken.

vertelster En met een doek gedrenkt in cipressenolie en muskus voor de neus buigt de vrouw zich naar het smalle, gele hoofdje op het kussen. Naar de magere schim van de man die ooit haar rijke, dikke prooi was.

stiefmoeder Ik kan het. Ik kan het.

oude vorst Voorzichtig met mijn tanden.

stiefmoeder Ik kan het.

sultan Nu!

oude vorst Te laat, vrouw!

stiefmoeder Hoera!

vertelster ... en hij boert zijn doodsreutel in haar gezichtje. De Oude Vorst sterft met een ongebruikte kus op de lippen.

...

Daar gaat hij: het bed uit, het raam uit, de stad uit, weg...

sultan Vader! Vader!

*De ziel van de Oude Vorst vliegt heen.*

stiefmoeder Hoelang zullen we rouwen? Voor we trouwen?

sultan Lang. Heel lang. Mijn vader was een goed mens. En ik ben slecht... slecht... slecht... Ik wil heel lang om hem rouwen. stiefmoeder Ik ook. Samen met jou. En met de gordijnen dicht. En met mijn ogen dicht. En met mijn mond open.

*Ze kussen bijna.*

sultan Ik smeeek je, als je van me houdt: kus me niet. Nog niet. Ik rouw één jaar, precies.

Ondertussen, of ik nu wil of niet, zal ik dromen van jou en van jouw warme raadsels. En boeten zal ik voor mijn brandend verlangen naar jou en naar jouw geheimen die nu nog de geest van mijn vader toebehoren.

*Het is nacht. De Sultan kastijdt zichzelf met de karwats.*

vertelster De dagen verliezen hun licht in hun eerste en laatste uren. De vogels worden stiller en stiller in de tuinen om het paleis. De boeren maaien en dorsen de herfst tegemoet. Het jachtluipaard verruult zomervacht voor winterpels.

De Sultan is gek van verlangen, want zijn aanstaande bruid wordt bij iedere zonsopkomst mooier en mooier.

Dus is de Sultan gek van geluk. Want hoe dan ook: de dag nadert dat zijn stiefmama zijn vrouw zal zijn.

Vandaag nog maar één nacht.

Hij bidt en hij wacht en hij lacht...

Totdat...

*De Stiefmoeder tilt de zoom van jurk op en toont haar benen aan een Dwerg.*

stiefmoeder tot Dwerg Drink uit mijn navel.

dwerg Kniel dan, liefste, kniel dan.

stiefmoeder tot Dwerg Klauter. Klauter. Klauter naar mijn mond, kabouter.

dwerg Kom dan hier met je snavel.

stiefmoeder Kom zelf maar hier, klim naar mijn tong.

dwerg Hoe? Je benen zijn te lang en te glad.

stiefmoeder Niet kleppen, Repelsteel, ik ben al vier seizoenen klets.

*De Dwerg probeert de liefde te bedrijven met deze grote vrouw, maar steeds valt hij van haar af.*

vertelster Wat zij op dat moment niet weet, is dat de Sultan op



het punt staat binnen te komen.

Nu.

O, nee, toch niet. Hij aarzelt. Het is nog net geen middernacht, pas dan mag hij zijn aanstaande in de ogen zien.

sultan Vader, lieve Vader, mijn rouwplicht is voorbij.

Papa, ik ben zo verliefd. Op haar. Op alles van haar.

Wie bezwaar heeft tegen mijn huwelijk met haar: hij spreke nu, of voor eeuwig zal hij zwijgen.

*De Sultan luistert naar de stilte.*

*Ondertussen bepotelt de Dwerg de Stiefmoeder.*

dwerg Kutje prutsen.

Klitje butsen.

Eitjes klutsen.

Putje gutsen

Puntje mutsen.

Puntje mutsen.

Puntje mutsen.

sultan *tot de zwiigende geest van zijn vader* Dank u vader. En wil mij vergeven.

Nu ga ik leven.

vertelster Nu!

*De Sultan komt op.*

*De Stiefmoeder slaakt een kreet. En werpt de zoom van haar jurk over de Dwerg.*

stiefmoeder Wie daar?

sultan Ik.

dwerg *vanonder haar jurk* Ik. Ik. Ik.

sultan Ik!

dwerg *vanonder haar jurk* Ik! Ik! Ik!

*De Sultan nadert de Stiefmoeder. Met bevende hand rukt hij haar jurk open. De Dwerg slaat zijn handjes voor de ogen tegen het felle licht.*

dwerg Waar ze het zoetste geurt, smaakt ze juist zout.

Diep in haar ondergoed, is ze juist fout.

...

sultan Liever mijn ogen blind, dan dit...

Liever mijn oren doof, dan dit...

Beter mijn hart lam en koud onder mijn ribben dan dit.  
dwerg Waar ze het zoetste geurt, smaakt ze juist zout.  
Diep in haar ondergoed, is ze juist fout.

...

sultan *tot Stiefmoeder* Liefste, zeg dat hij stopt.  
dwerg Waar ze het zoetste geurt, smaakt ze juist zout.  
Diep in haar ondergoed, is ze juist fout.

...

sultan *tot Stiefmoeder* Ik heb te weinig handen voor mijn ogen én mijn oren.

Ik schreeuw het zachtjes: laat hem zwijgen.

stiefmoeder Tot hier!

*Met een sardonische lach, lost de Dwerg op in het niets.*

sultan Eindelijk alleen. Eindelijk alleen met jou... mijn onkruid... mijn adder... mijn afval...

Ik heb je zo gemist.

stiefmoeder Ik ben er nu toch... alleen voor jou...

sultan Dank daar voor... mijn parel, mijn juweel, mijn alles... En nu moet jij dood en dood en nog eens dood.

vertelster En tot zijn slaven zegt hij hoe ze haar moeten slachten. Én hij zegt dat, hoe hij hen zo dadelijk ook smeekt of bidt, hij het hen verbiedt om zijn grote liefde te sparen.

*De Stiefmoeder wordt gefolterd. Ze schreeuwt. De Sultan kijkt toe en bij elke kreet horen we ook hem schreeuwen.*

sultan en stiefmoeder Nee!

sultan Stop! Tot Hier! Tot hier!

*Vakkundig wordt de Stiefmoeder gedood.*

sultan *met de lange krullen van de Stiefmoeder in zijn vuisten*

Mijn liefde, mijn grote liefde, vermoord door de liefde zelf.

vertelster En dan zweert deze man... nee... dit gewonde dier...

dat hij nooit, nooit meer een vrouw zal trouwen voor langer dan een nacht, omdat hij nooit, nooit meer bedrogen zal worden.

sultan Heer, hoog in het heelal

Uw naam is te groot voor mijn kleine mond

Uw rijk kome

Op het land, in de zee en tussen de sterren

Uw ijzeren wil geschiede en ik zal mij schikken  
U bent liefde  
En uit naam van alle liefde zal ik de bron van alle ontrouw:  
Vrouw!  
*Een donderslag weerklinkt.*  
Na de eerste nacht laten slachten.  
En haar afval verdeel ik eerlijk  
Onder straathonden en verwilderde katten.  
vertelster Hij eet niet meer, hij drinkt nauwelijks meer. Zijn ogen  
zijn hol, er vallen gaten in zijn baard en zijn haar verliest in één  
nacht alle kleur.  
En nacht na nacht wordt er een bruid bij de Sultan gebracht.  
*Een prachtige jonge maagd verschijnt.*  
Ze baden haar...  
*Ze wordt gebaad door vier Eunuchen.*  
Ze kleden haar...  
*De Eunuchen doen dat.*  
Hij eet met haar...  
*De Sultan en de maagd eten.*  
Hij huwt haar...  
*Een korte ceremonie.*  
Hij ontmaagdt haar...  
*De Sultan paart met de maagd. Kort en klinisch. Op zijn  
hoogtepunt klinkt weer de schelle lach van de Dwerg. Hij durft  
haar niet aan te kijken.*  
Dan knijpt de Sultan zijn ogen dicht en hij slaat zijn handen voor  
zijn gezicht...  
En hij laat haar door zijn Eunuchen  
vernietigen.  
*Terwijl het laken met het bloed van de ontmaagding uit het raam  
wordt gehangen,  
wordt het meisje door de Eunuchen gedood zoals de Stiefmoeder  
gedood werd: kort en vakkundig.*  
*De Sultan schreeuwt met haar mee. Ogen dicht en handen voor  
de oren.*  
Seizoenen komen... en gaan... en duizend maagden sterven door  
de dure eed die de Sultan zwoer.

deel 1

vertelster En toen... en toen... was ik.

*doet een pruik op en bindt de sluier voor. Nu is zij Sheherazade.*  
sheherazade De Eunuchen van de Sultan zijn vlakbij.

Wie stil is, hoort ze hijgen.

Over minder dan een ademtocht zijn ze hier.

Veel minder.

Bij zonsondergang zal ik met de Sultan trouwen.

Nooit zal ik de zon nog zien opkomen.

*De Eunuchen proberen Sheherazade te laten baden.*

*Sheherazade verzet zich, maar moet zich uiteindelijk gewonnen geven.*

*De Sultan komt op.*

*Hij is een man met een last op zijn schouders. Een stille, bijna schichtige verschijning. Hij kijkt niet naar Sheherazade.*

sultan Er wordt niet gesproken. En er wordt niet gegild. En er wordt zeker niet gehuild.

*stilte*

Ja, dit is goed. Hou dit vol.

*stilte*

En voor straks: we kijken elkaar niet aan.

Ook niet wanneer ik... wanneer wij... wanneer ik u...

Ik zeg 'u' want we kennen elkaar niet.

U kent mij natuurlijk wel... Van verhalen...

Ze zijn allemaal waar, die verhalen.

*De Sheherazade wordt gewassen door de Eunuchen.*

sheherazade Gaat u mij nu dood maken?

sultan Nee, hoor. Nee. Dat doen zij!

sheherazade Nu?

sultan Nee... Echt niet. Eerst worden wij in het wit gekleed. Dan moeten we samen eten. Dan is er het gebed, waarin ik zweer dat ik jou trouw ben tot de dood ons scheidt...

sheherazade En dan ga ik dood.

sultan Nee, echt niet. Eerst gaan we naar het grote bed. Dan ben

ik de man en dan ben jij de vrouw... En dan zijn we even vlak bij elkaar... Dan pas.

*De Eunuchen proberen Sheherazade uit bad te krijgen en af te drogen.*

sheherazade Dat doet me denken aan dat meisje dat maar één ding wist op de dag van haar huwelijk:

ik moet 'ja' zeggen.

'Ja!' zo simpel is het.

En in de weken voorafgaand aan het huwelijk oefent ze thuis in haar kamer voor de spiegel.

Geen spiegeltje in heel het land waar zo vaak 'ja' tegen was gezegd.

En toen en toen moest het in het echt.

Diep, diep, diep in haar sluier repeteert ze nog een paar keer: 'Ja. Ja. Ja.'

En toen het zover was: 'Wilt gij nemen tot uw echtgenoot, meneer die en die

en aanvaarden alle rechten en plichten die aan het huwelijk gehangen zijn...'

Nu opent zij haar mond om haar enige woord te spreken...

Maar haar onderkaak schiet, vermoedelijk van de spanning, uit de kom.

En dan staat ze daar... de mond wijd open... \_de ontelbare tanden... de hulpeloze tong

En ze zegt: 'Aaah! Aaah! Aaahhh!'

En haar aanstaande, een simpele, eerlijke man, die zeker weet dat er een demon in haar jonge lichaam gevaren is, vlucht gillend weg. De steeg uit, de straat over, de bossen in. Nooit meer terug gezien.

...

En dat doet me weer denken aan die man. Die Stervende Man.

Zijn maag. En zijn longen. En zijn lever. En \_zijn nieren. En zijn darmen. En zijn beenmerg. Alles aan de man is ziek.

...

*De Zieke Man komt op.*

*Hij wordt geholpen door zijn Wonderschone Vrouw.*

sultan Waarom moet ik dit weten?

sheherazade Niets. Ik moest er aan denken.

sultan Jij moest er aan denken? Punt?

sheherazade Ja. Vreselijk verhaal. En maar vechten en bidden en hopen. Arme man.

sultan Arme man.

sheherazade Ja. Zo'n pijn! De hele dag gillen en de hele nacht gillen.

En zijn vrouw kwaad. Kwaad op hem.

sultan Zij op hem?

sheherazade Natuurlijk.

*Sheherazade is aangekleed. En opgemaakt. Ze \_is oogverblindend.*

*De Wonderschone Vrouw verzorgt haar Stervende Man. Ze koelt zijn voorhoofd met natte lappen, \_ze bevochtigt zijn droge lippen, ze bidt en ze zingt voor hem.*

*Ondertussen wordt de Sultan gekleed voor het huwelijk.*

sultan En hoe is het nu met haar?

sheherazade Goed. Ze is dood.

sultan Zij? Hij was toch ziek?

sheherazade Vreselijk ziek. Gilde iedereen wakker. En zijn vrouw, zijn lieve, verdrietige vrouw, raadt hem aan zelfmoord te plegen om zo van alle pijn en doodstrijd verlost te zijn.

sultan Ja, zo zijn ze wel.

sheherazade Niet. Zij niet.

Want om hem te overtuigen dat ze dat niet zegt om van hem af te zijn stelt ze voor om samen zelfmoord te plegen.

'Ik wilde samen met jou gezond blijven. Dus wil ik nu samen met jou genezen. Niet bang zijn. Waar je ook naar toe gaat, ik ga met je mee.'

Ze overwegen gif in te nemen, ze overwegen het doorsnijden van polsen. Ze besluiten in zee te springen. Maar omdat ze bang is dat ze haar man, door de angst voor de val, los zal laten, laat ze zich aan hem vastbinden.

*De man en de vrouw uit de vertelling ketenen zich aan elkaar.*

sultan Is dit waar of is dit een verhaal?

sheherazade In beide gevallen is het waar.

sultan Kende jij die vrouw?

sheherazade Raar dat u dat vraagt. Nu ga ik natuurlijk nooit meer 'nee' zeggen.

sultan Kende jij die vrouw?

sheherazade Ja... dus.

sultan Kijk me aan.

sheherazade Ik dacht dat dat niet mocht.

sultan Het mag even.

sheherazade Ik was veel bij haar. Ook in hun laatste uren.

*De geketende man en vrouw beklimmen samen de berg waar ze zich van willen afstorten.*

sultan Dus men kan pas over 'ware' liefde spreken wanneer de geliefden –of in ieder geval één van hen– gestorven is.

sheherazade Nee. Dat zou te eenvoudig zijn.

sultan Ja, veel te eenvoudig.

sheherazade En daarom... daarom ken ik een nog veel beter verhaal.

Nee, niet beter: belangrijker.

Een vrouw, tien maal, misschien wel honderd maal eervoller dan deze.

En ook nog eens mooi.

Alleen haar naam al is een wonder van sierlijkheid: Azieza...

sultan *huivert* 'Azieza.'

sheherazade Heeft u het koud?

sultan Altijd.

sheherazade Of je het nu zacht zegt of iets harder... een naam als een gebed: Azieza.

sultan *huivert* 'Azieza.'

*Azieza komt op.*

*Ze draagt een sneeuw wit, tot jurkje geknoopte sarong; blote voeten, geen sieraden, alleen een witte oleander in het haar.*

*De Sultan ziet haar nog niet.*

sultan Genoeg gebeden. Wat is er zo bijzonder aan die Azieza van jou?

Wat lach je?

sheherazade Als u haar zag, dan wist u wat er bijzonder was aan haar.

sultan Niet dat vreemde lachen!

sheherazade Ik probeer het.

sultan Ophouden.

sheherazade Het is al weg.

*De Eunuchen beginnen met de voorbereidingen van een copieuze maaltijd. Op rituele wijze slachten ze een geitje. Vakkundig en nauwgezet wordt het dier gevild en in stukken gesneden. Het vlees wordt op verschillende schalen gelegd en gepeperd, gekruid en gemasseerd.*

sultan Wie de laatste geheimen van zijn vrouw wil weten, moet goed kijken bij het eten.

*Haardvuren worden opgepookt en grote pannen worden boven de vlammen gehangen.*

*Zijn de pannen eenmaal goed heet, dan gieten de Eunuchen er gouden olijfolie uit karaffen in, waarna het vlees wordt aangebraden.*

*Al snel vult de zaal zich met geuren van gebraden vlees, karwij, venkel, zoethout, kardemon, kruidnagel en nootmuskaat.*

*Manden met fruit worden opgebracht; appels, abrikozen, druiven, granaatappels, mispels en mango's worden gewassen en op schalen gelegd.*

*Wanneer één van de Eunuchen een beker rijst in kokend water leegschudt, bruist en borrelt het.*

*Verder: wijnen, noten, dadels, olijven en ontelbare schalen en schaalpjes met groenten.*

*Nu pas ziet de Sultan Azieza.*

sheherazade Azieza...

sultan Iemand zei: 'Schoonheid is het begin van de gruwel.' Ik zeg dat ook.

sheherazade Van de 'gruwel'!

sultan Je hebt me wel verstaan.

sheherazade Vandaag precies over een week zal ze trouwen. Met wie?

sultan Geen idee.

sheherazade Met haar buurjongen. Precies zo oud als zij is, en precies even mooi als zij is.

Hij heet... hij heet: 'Aziez.'

sultan Azieza en Aziez!



sheherazade Iedereen in de stad zong het: Azieza en Aziez!

*Aziez komt op: een mooie, jonge jongen.*

Twee leventjes lang samen opgegroeid en samen gespeeld.

Buurjongetje en buurmeisje. Altijd onschuldig naast elkaar geslapen. Als lammetjes. Als warme lepeltjes.

Zo worden ze samen groot. En sterk en mals genoeg voor de liefde.

Op een ochtend bekijken ze hun volwassen lichamen.

Aziez vergelijkt zijn baard met haar zachte wang.

En Azieza vergelijkt haar jonge borsten met zijn gladde bast.

Vanaf die dag slapen ze allebei thuis want...

Vanaf die dag... zijn ze verliefd.

sultan Dat denken ze in ieder geval.

sheherazade Moet ik doorgaan of niet? Zeg het maar.

sultan Doe maar, je bent nu toch begonnen.

sheherazade Waar was ik?

sultan Dat ze verliefd zouden zijn.

sheherazade Nee, ze zijn het. Wie kan dat nu het beste weten?

sultan Jaja.

sheherazade Ssst. Anders hoor ik niets.

azieza Jaloers, ik, op de muggen die dansen om jouw sterke schouders.

azieza Jaloers, ik, op de tong die slaapt in jouw mond.

sheherazade Over zeven nachten is zij zijn bruid. Nog zeven lange, lange nachten.

‘O, lieve Aziez, nog een heel leven voor het volgende week zal zijn.’

Hoe... hoe kan ze nog zolang uithouden, zonder zijn handen, zonder zijn tanden, zonder zijn adem?

azieza Soms ben ik bang dat de zon vandaag zal vergeten om onder te gaan.

aziez Zou het kunnen?

azieza Niet lachen! Heel stiekem heb ik gebeden tot de maan.

Gesmeekt om op tijd te zijn, vanavond.

aziez Ik lach niet. Echt niet.

azieza Nu moet je gaan.

aziez Dat jij zo wreed kunt zijn!

azieza Tot over zeven dagen, dief van mijn hart en van mijn  
honger.

aziez Tot over zeven dagen, jij dievegge van mijn slaap.

azieza Nu moet je gaan, jij lieve dief.

aziez Mag ik nu niets meer stelen?

azieza Ik doe mijn ogen toe. Zie maar wat je nog wilt kapen.

Maar doe het zachtjes. Zachter. Als ik het maar niet weet.

*Aziez ruikt aan haar en verdwijnt.*

azieza Ik weet dat je er nog bent. Mij hou je niet voor de gek. Je

bent er. Vlakbij. Ik doe mijn ogen open, hoor! Ik doe het nu.

*Azieza doet haar ogen open. Tot haar verbazing is Aziez  
verdwenen.*

*De Moeder van Azieza verzorgt het haar en de handen van het  
meisje.*

sheherazade Deze moeder denkt veel maar zegt weinig, want  
het is een goede moeder.

azieza Mama, hoe is het om iemands vrouw te zijn?

moeder Het maakt je oud, kind. Als je een goede man hebt,

maakt hij je mooi oud.

azieza Jij bent mooi, mama.

moeder Ieder kind vindt zijn moeder mooi.

azieza Aziez gaat mij later ook heel mooi maken.

moeder Ik hoop het, meisje. Ik hoop het zo.

azieza Natuurlijk. Je zult het zelf zien.

moeder Aan mij heb je niets. Iedere moeder vindt haar kindje de  
mooiste.

sheherazade *Gaandeweg neemt het koor de tekst over.*

Kijk. Kijk hem gaan, Aziez

De steeg uit

De straat door

Het plein over

Daar gaat zijn rug

En daar gaan zijn zolen

Sneller is hij dan zijn eigen schoenen

Veel sneller dan zijn wapperende hemd

Zelfs de straatkinderen houden hem niet meer bij

Zelfs de honden zijn te traag voor hem

Langs de lemen huizen  
Langs trapjes  
De drempels  
De waterput  
Waar naar toe?  
Naar waar zijn benen hem willen hebben  
Mee  
Mee  
Kom mee  
Kom nou maar mee  
Mee naar de soek  
Met zijn stalletjes en tafels  
Met heuvels van appels  
Heuvels van kweeperen  
Bergen van groene citroenen

En paden van kamfer en kamperfoelie  
En saffraan en anijs en rode peper  
En lanen van musk en patchouli  
En rozenwater, zeezout en zeep

En bakken krankzinnige krabben  
En manden krioelende vissen  
En tassen vol zonnewarm fruit  
En stapels kisten vol parende konijnen

En de kippen achterover, ondersteboven aan hun poten  
Kakelen om vergiffenis  
En daar: de schaamteloos naakte kalkoenen  
Die zich, benen wijd, laten bekijken  
tot diep in hun binnenste binnenste

...

sheherazade Dan...

sultan Dan wat?

sheherazade Dan...

sultan Dan wat?

sheherazade Dan valt er een witte zakdoek voor zijn voeten.

sultan Dat bedenk jij nu ter plekke. Ik zie het aan je.

sheherazade Nou en?

sultan Wat heb ik aan verzinsels. Ik wil feiten.

sheherazade Dit zijn de feiten: hij kijkt omhoog. Hij ziet een Onbekende Vrouw. Ze is... ze is mooi als in een zeldzame droom.

sultan Mooier dan Azieza? Daarstraks was dat nog onmogelijk, zei je.

sheherazade Haar wangen zijn glad als keien in de eeuwige branding. Haar ogen zwarter dan...

sultan *met haarstreng van de Stiefmoeder in de hand* Alsof ik zelf geen mooie vrouw verzinnen kan. Ik heb haar krullen hier. De rest probeer ik juist te vergeten.

Ze is mooi. Mooier nog dan mooi. Klaar. Wat zei ze?

sheherazade Niets.

sultan Geen slechte eigenschap voor een vrouw.

sheherazade Ssst.

Ze steekt haar duimen in haar mond en legt middel- en wijsvingers tussen haar borsten. Dan trekt ze haar hoofd terug en verdwijnt.

Aziez vouwt de zakdoek open om haar verborgen geuren op te snuiven.

Er staan letters in geborduurd. In ontelbare regelmatige steekjes.

*aziez leest*

Ik schrijf deze woorden

En vergeet te ademen

Ik schrijf en schrijf jou

En ik vergeet te ademen

Ik moet mijn brieven korter maken

Anders zal ik sterven van ademnood

sheherazade Aziez denkt: als ik maar lang genoeg naar boven kijk, dan gaat het raam vanzelf weer open. Dat denkt hij totdat het donker is.

Dan...

Dan...

sultan Geen idee.

sheherazade Dan weet hij niets beters dan naar Azieza te gaan.

sultan En dan?

sheherazade Luistert u wel? Hij gaat terug naar Azieza! Terwijl hij haar een week niet mag zien.

sultan Ja? En?

sheherazade Terug naar de vrouw die hij over zeven dagen zou trouwen!

sultan Dus?

sheherazade Ik ken een Oude Vrouw die zo bang is voor alles dat ademt, dat hijgt, alles dat transpireert, dat ze nauwelijks de straat nog op durft.

Die durft haar eigen hand niet meer in haar eigen hals te leggen, doodsbang voor het klamme plekje dat daar zal ontstaan.

Die bedacht zich op een dag dat ieder mens zichzelf, de hele dag door... en ook tijdens zijn slaap... dat ieder mens zichzelf voortdurend tongzoent.

sultan Genoeg! Wat heeft dat met Aziez en Azieza van doen?

sheherazade Sinds dat idee zich in het verstand van die Oude Vrouw heeft vastgehaakt, loopt zij met opengesperde mond over straat.

*Sheherazade doet het voor.*

sheherazade Aaaahhh! Aaaahhaa!!

sultan Maak me niet bang, vrouw.

sheherazade Aaaahhh! Ik zag een stier die zo graag een koe wilde bestijgen dat hij haar voorkant nam in plaats van de achterzijde. Ik heb nog nooit een koe zo stom zien kijken. En 'hap.' Hap.

sultan Moet ik nu geschokt zijn door jouw vuile verhalen?

Hou er maar mee op. Lukt niet.

Ik heb alle stinkende kanten van het huwelijk gezien. Allang!

sheherazade Daag mij niet uit, meneer.

Want niemand die zo vuilbekken kan als ik.

Want wie om de liefde en het leven geeft als ik, weet alles over zweet en schilfers en bloed en de natte hoeken van de bijslaap.

Een man en een vrouw zijn vreemden voor elkaar wanneer zij trouwen. Maar wanneer zij eenmaal de lakens delen, delen ze ook de bedwants, de vlo en de huismijt en de luis. En dat vind ik mooi. Wie wil er niet gebeten worden door de insecten die

daarjuist nog van zijn geliefde dronken.

En zijn zij een paar jaar verder, deze man en deze vrouw. Een paar jaar van aaien en aanhalen en voelen en van beminnen en hoesten en eten en overgeven en samen huilen en van slapen en uitslapen... en van beminnen en van afvegen... en van kinderen maken... en van kinderen verschonen... en... en... en... en dan gaat de man steeds meer op die vrouw lijken en die vrouw krijgt almaar meer weg van haar man.

Het haar dat hij kwijtraakt, krijgt zij terug op haar schenen en op haar kin.

De borsten die zij verliest, vindt ze op een warme nacht terug onder zĳn hemd.

Zo mooi.

Ik ken een man en een vrouw die uiteindelijk samen deden met één gebit. De maaltijd duurde eens zo lang, maar dat gaf niets. Ze hadden alle tijd, zo tegen het einde van hun leven samen. Het kon hen niet lang genoeg duren.

‘Jij een hapje?’

‘Nee, meisje, ga je lieve gang.’

Zo ging dat daar. Zo bedrogen ze de tijd. Altijd.

Net als bij de Prinses die de liefde bedreef met een Aap.

sultan Met een Aap!

sheherazade Apen zijn geweldige minnaars.

sultan Zegt wie?

sheherazade Zeg ik. Zegt die Prinses. Ontroostbaar was ze, dacht ze, tot ze die mensaap haar bed inlokte.

sultan Gelogen!

sheherazade Prinses Faira, heet ze, zo waar als ik hier sta en adem.

Ze verliest haar hart aan een van haar slaven, Faira... En in het diepst van de nacht... in het diepst van het geheim... in het diepst van haar bed... bedrijft ze de liefde met die zwarte slaaf.

*Korte vrijscène van Faira met de neger.*

faira en de neger Ah Ahh! Oh Ohh! Oeh Oeh! Uh Uhh!

sheherazade Alle klinkers kwamen langs.

faira en de neger Rrrrrh! MMhh! Ssshhh! Fffhh!

sheherazade En alle medeklinkers.

*Hofdame op; een vierkante, middelbare vrouw.*

hofdame Zachter!

sheherazade Zo schreeuwt Prinses Faira. Zo gilt en jammert de Prinses haar eigen vader wakker.

hofdame Zachter!

vader Kindje, heb je pijn?

hofdame Nog zachter!

vader Meisje van me, heb je au?

hofdame Komt hij. Komt hij. Komt hij!

sheherazade De slaapdrongen vader betrapt zijn dochter en hij doodt de pekzwarte knecht.

*De Vader vermoordt de slaaf.*

vader *tot de slaaf* Heb je 'au'? Heb je au? Heeft hij au, dan?

sultan Groot gelijk.

faria Mijn man is dood!

hofdame Hij was uw man niet, hij was een slaaf.

sheherazade ... sust haar hofdame.

faria Nee, zo mag je niet praten, een slaaf doet wat je hem zegt.

Hij niet, hij deed veel meer. Soms zei ik: 'Niet doorgaan, ik beveel je: stop.' Maar dan ging hij juist door en door.

hofdame Genoeg, mevrouw.

sheherazade ... sist haar hofdame.

sultan En waar is haar vader?

sheherazade Die ligt allang weer te slapen.

sultan Gezegend hij, zijn dromen en zijn slaap.

faria Soms riep ik: 'Niet zo woest, jongen, ik ben bang van je.'

Maar dan greep hij mijn polsen en kantelde hij mij mijn bed door. Om en om en om. En hij had gelijk: ik was niet bang, maar ik hield het voor onmogelijk dat een mens, een meisje, vliegen kon. Maar ik vloog. Met mijn ogen dicht, vloog ik de kamer rond.

hofdame En u riep smerige dingen. Ik heb u woorden horen gillen die geen andere vrouw ooit kende.

faria Ik smeed je: zeg dat je jaloers was op mij.

hofdame Mevrouw, ik ben grootmoeder. In mijn hoofd, in mijn hart, maar zeker van onderen.

faria Wat gilte ik dan? Ik ben alles vergeten, want ik dacht er niet

bij na.

hofdame Als de helft waar was, is het knap dat u nog kunt lopen.

Geen wonder dat uw vader afkwam op uw janken en kermen.

‘Nee, nee, nee, God van de Porno sta me bij.’

faria Wat gilte ik dan? Ik moet het weten. Ik moet mijn man bij elkaar sparen.

hofdame Hij was uw man niet!

faria Zeg het me, voor ik je laat geselen. Die woorden zijn van mij, niet van jou, Oude Vrouw.

hofdame Wat vraagt u toch van mij! Wat vraagt u van deze tandeloze mond! De kuise God zal me straffen voor zoveel schunnigheid.

faria Was het zo erg?

hofdame Erger!

faria Zeg het, maar zeg het zachtjes. Voor ik je pijn doe, lieve, lieve Oude Vrouw.

hofdame Heel vaak: ‘Ja’. En heel vaak van: ‘Neeneenee’. En altijd door elkaar. Moet ik doorgaan?

faria Zeker.

hofdame Er waren nachten bij dat u riep: ‘Pak me dan.’ Of: ‘Kom me hier maar zoeken’. Meestal moest u dan lachen. Hij ook. Maar al vrij snel werd het vloeken. Van: ‘Gvd, MmhMmh me voor het open raam. Of: ‘laat me je MmhMhh zien en kijk me aan’. Of: ‘Ik wil niet liggen als je me MmhMhh, nee, ik wil staan.’ En zo maar door tot aan het ochtendglören.

Zat ik daar: met ijskoude handjes voor mijn warme oren.

faria Ja, zo was het. Meer.

hofdame Nog meer! De helft van wat u hem vroeg te doen, leek mij technisch onhaalbaar. Ongewild probeert men de situatie toch voor zich te zien. Zijn voet moest dan kennelijk naar ongeveer hier. En zijn handen juist weer daar. En dan werd de arme jongen ook nog geacht tegelijkertijd de tanden te gebruiken. Dat kenden wij vroeger niet. ‘Kus je man daar waar je hem het minst kunt ruiken’ leerde mijn moeder mij vlak voor mijn eerste huwelijksnacht.

Maar de jeugd vandaag de nacht, bestaat uit louter acrobaten.

Romantiek werd gymnastiek.



faria Mijn man is dood.

hofdame Hij was uw man niet.

faria Nu zal ik nooit meer vliegen. Tot aan mijn dood –en God  
geve dat die snel mag komen– zal ik lomp en zwaar tegen de  
aarde plakken.

De liefde is mij kwijt.

hofdame Mevrouw, vergeef mij, maar dit was geen liefde. Dit  
waren dierenmanieren. Nooit hoorde ik u zeggen: ‘Dankjewel.’  
Nooit vroeg hij u: ‘En ben je nu gelukkig?’

faria ‘Gelukkig’. Gelukkig worden kan altijd nog. ‘Gelukkig.’  
‘Tevreden.’ Daar heb ik alle tijd voor, als ik oud ben als jij. Over  
honderdduizend jaar.

*Een enorme Aap komt op.*

*Hij beloert de Prinses.*

hofdame Arm kind. De daad kent duizend namen.

Of je het nu naaien noemt of paaien.

Of schachten of middernachten.

Of afvullen of naar binnen lullen.

Of rampetampen of eierstampen.

Of de binnenboel schuren

Of de eierkoek glazuren

Of de bijslaap of het tussenspel

Of de muts vegen of de zak legen

Of liefdesbraken of binnendoor de huig raken

Of kindjes maken of... of... of...

Het komt altijd hier op neer:

Het is altijd weer,

Het jachtig jagen op je allerallereerste keer.

U, u wilt uw geliefde niets geven.

U wilt hem alleen maar bestelen.

U wilt hem hebben. In alle poorten van uw lijf.

U voelt pas iets wanneer het botst en knotst.

Wanneer uw wangen schrijnen van zijn baard.

En morgen weer en overmorgen weer.

U wilt zijn kind niet dragen.

U wilt uw blauwe plekken tellen.

Zijn zaad is niet heilig,

Het is de kleverige trofee die hij tussen uw lakens morste.  
U... u was beter geboren als apenvrouw.  
faria Apenvrouw! Hoe dat?  
hofdame Kom hier. Ik zeg het maar één keer. En heel zacht:  
Een Aap kan het wel twaalf keer per nacht.  
faria Ik wil dit nog een paar keer horen.  
hofdame Van alle mannen uit het dierenrijk  
Schijnt de Aap, de mensaap, de beste minnaar te wezen.  
Een hart van drie kilo, longen waarmee hij storm kan maken.  
En heupen die volmaakt zijn om te klimmen en te beminnen.  
Dat was het. En nu ga ik mijn mondje spoelen.  
En dan ga ik mij schamen voor alles wat ik zei.  
Eén ding: u heeft het niet van mij.  
sheherazade De Prinses ziet de Aap. Faira is bang, maar laat zich  
toch beloeren.  
Doet haar sluier opzij en kijkt hem aan.  
En hij... de Aap... hij durft nauwelijks terug te kijken.  
...  
En toch... toch...  
faria Mooi ben je. Nee, hoe zeg je dat? Zo groot. Zo veel. Sla me  
niet dood, alsjeblieft. Ik weeg nauwelijks meer dan een meisje.  
Een klein wit meisje. Ik weet nauwelijks meer dan een geitje.  
Honger jij? Nee?  
Dorst jij?  
Nee?  
...  
*De Aap klimt door het raam naar binnen. Hij houdt afstand,  
maar hij verliest Faira nooit uit het oog. Faira is doodsbang van  
hem. Ze durft zich nauwelijks te bewegen.  
De Aap wandelt op handen en voeten naar de plek waar de  
kleding van Faira hangt. Hij aait de jurken, de zijden lappen en  
de shawls. Hij voelt aan de delicate stoffen en ruikt er aan.  
Voorzichtig zet hij zijn machtige kaken in een gesp of een knoop.  
Dan pakt hij haar muiltjes. Hij bestudeert ze zorgvuldig en snuift  
er aan om vervolgens een paar keer laag te grommen.  
Faira huivert ervan, maar slaat hem gefascineerd gade.  
Wanneer ze hem zachtjes probeert te lokken, schrikt de Aap van*

*haar, en lijkt hij zich even te willen verbergen tussen de stoffen, of achter een tafel of stoel.*

*Toch komt hij –met Faira's schoentjes voor zijn neus– steeds wat dichterbij haar. Hij snuift en hij hijgt.*

faria Wil je mijn voeten zien? Ik zie je zo kijken. Mag wel. Maar niet hier komen. Beloofd? Beloofd.

Dit is mijn voet. Ik heb er twee van.

*De Aap slaakt een diepe zucht bij het zien van haar voeten.*

*Terwijl Faira bezwerend fluistert dat hij braaf is, komt hij dichterbij om uiteindelijk aan haar voeten te ruiken.*

*Met een krankzinnige schreeuw springt hij overeind. Hij krabt op zijn kop en hij krabt onder zijn oksels. Faira krijgt van schrik en opwindning.*

*Met drie, vier grote zwaaien slingert de Aap zich via het bed, de kast naar de lange linten die naar beneden hangen. Met een arm klauwt hij zich vast in een lint, de andere arm steekt hij uit naar Faira.*

*Aarzelend loopt ze op de uitgestoken hand af. Even lijkt het beeld op de Goddelijke Aanraking van Michelangelo.*

*Dan grijpt de apenuist zich vast rond Faira's smalle pols.*

*Onmogelijk kan ze loskomen uit deze greep. Toch doet de Aap haar geen pijn.*

*Langzaam tilt de Aap haar op. Haar voeten bengelen boven de vloer. Uiteindelijk klemt de Aap Faira tegen zich aan. Hij onderzoekt haar haar, haar oren, haar jurk. En ruikt aan haar en met zijn lippen en zijn tong proeft hij haar schouders, haar hals, haar wangen.*

*Het duurt even voor Faira rustig genoeg is om zich de liefkozingen van de Aap te laten welgevalen. Voorzichtig streelt ze de haren op zijn hand. Steeds harder grijpen haar vingers in zijn vacht. Ook die op zijn schouders, ook die in zijn nek en op zijn borst.*

*De Aap zucht diep. Steeds wanneer Faira hem dwingt hem aan te kijken, blikt hij weg. Ze neemt de Aap bij zijn twee oren en perst zijn neus in haar boezem. De Aap piept hoog en zacht.*

*Dan... verschijnt er een tweede Aap. Een slag groter dan de eerste. Met logge sprongen rent hij de kamer door. Af en toe*

*staat hij stil omdat hij iets ruikt of hoort.*

*De Aap huivert maar Faira gebiedt dat hij stil moet zijn.*

*Nu heeft de tweede Aap hen in de gaten. Woest begint hij op en neer te springen. Hij slaakt krankzinnige kreten en slaat zich op de borst.*

*De eerste Aap is onder de indruk, maar probeert uit alle macht Faira voor zichzelf te houden. Dus gaat hij –met zijn vrouw in de armen– nog hoger de trekken in.*

*Maar de tweede Aap weet hen toch te naderen. Hij gebaart naar Faira dat ze bij hem moet komen.*

*Maar het is Faira die beslist dat hij naar haar toe moet komen.*

*Ze steekt haar hand uit terwijl ze met de andere hand de eerste Aap rustig probeert te houden. Net als de eerste Aap deed, begint Aap twee Faira te besnuffelen en aan haar te proeven. De eerste Aap vindt het nu goed.*

*Faira probeert oorlog te voorkomen door de Apen de strelen, te krabben en door ze zachtjes aan elkaar te laten ruiken.*

*Juist als de vrede tussen de Apen getekend lijkt... verschijnt Aap drie ten tonele. De eerste twee Apen zijn in alle staten. Opnieuw een heftig afbakenen van de territoria en het afschermen van Faira.*

*Maar Faira commandeert dat ze haar los moeten laten en nodigt Aap drie uit om dichterbij te komen en deel te nemen aan de grote groepsvrijage.*

*Deze neemt gaandeweg steeds acrobatischer vormen aan. Faira wordt tussen de Apen heen- en weer geslingerd. De Apen construeren een ingenieus bed van bananenbladeren en lianen, waar het kwartet zich in heen en weer laat zwaaien. Onderwijl wordt er geknuffeld, gebeten, gevoeld, gegromd en gegild.*

*Een vierde Aap doet zijn intrede. Hij wringt zich tussen de vrijende armen en benen om pas na een tijdje te worden opgemerkt. Even is er grote consternatie in het Apenbed, maar na verkenning over en weer, wordt ook Aap vier in de vrijage betrokken.*

...

*Een woeste, buitelandse orgie waarbij Faira de mensapen ment, temt en dompteert. Waar nodig deelt ze klappen of trappen uit.*

*Maar verder laat ze zich gewillig optillen, kantelen, betasten en beklimmen.*

*Dan klinkt de uitzinnige lach van de Dwerg weer.*

*Na het gezamenlijke hoogtepunt, kruipen de Apen en Faira zwetend en hijgend tegen elkaar aan. Terwijl ze elkaar minutieus vlooien, vallen ze lang en gelukkig in een diepe slaap.*

sultan Tot hier!

Wat heb ik aan verhalen die zeggen wat ik al weet: de vrouw is ontworpen om de man te bedriegen.

Deze vrouw ook: bedriegt haar vader, bedriegt haar dode minnaar en bedriegt zelfs haar Aap met een Aap met een Aap met een Aap tot in de eeuwen der eeuwen.

Zo zijn ze: ze dragen rokken om hun minnaars onder te verstoppen.

sheherazade Ssst. Ze slapen zo heerlijk. Kijk dan.

sultan Dat is nog de grootste gruwel. Dit is het bewijs van haar aangeboren slechtheid: ze slaapt! Zij mag alles vergeten en ik moet het allemaal maar weten.

Ik herhaal: ik wist het al.

sheherazade Maar het verhaal is nog niet af.

sultan Af genoeg. De majesteit paait de Apen. De Apen paren met de majesteit. En zo verslijten zij de dagen.

sheherazade Fout. Een slagtersknecht beloert hen door een kier.

Hij is vlakbij hen. Zij liggen daar en hij staat hier.

Jaloers is hij, giftig jaloers op de gorilla's met de gouden armbanden. Hij holt naar huis. En holt weer terug met zijn vleesmes in beide vuisten. En bij volle maan kliëft hij de schedels van de dieren in gelijke delen. De lever gooit hij naar de honden in de steeg en de ogen voert hij aan de ganzen op het plein.

En voor de tweede keer in één zomer crepeert er een grote liefde in Faira's armen.

sultan 'Een grote liefde!' Wat hebben die Apen met grote liefde te maken?

*Faira huilt intens en meelijwekkend.*

sheherazade Hoor dan zelf.

faria *huilend* Ik ben hier...

Hier ben ik...

Hier.

sheherazade Hoor dan toch!

sultan Wie praten kan, kan liegen. Dus vrouwen liegen.

sheherazade Alleen vrouwen die goed kunnen liegen hebben  
werkelijk verstand van hun man.

sultan Wat bedoel je daar mee?

sheherazade Wanneer een vrouw zegt wat haar man het liefst wil  
horen, is zij dan een leugenaars?

sultan Vrouwen liegen. Dus: ja.

sheherazade Ik zucht. En wanneer een man liegt tegen zijn  
vrouw dan...

sultan ... heet dat voorspel.

sheherazade Dus nu gaat u tegen mij liegen?

sultan Mooi ben je als een merrie in een veld vol wilde, witte  
bloemen.

sheherazade Dat was het?

sultan Dan maak ik er een enorm veld van. Een gigantisch veld.

Van daar tot helemaal daar. Groot genoeg?

sheherazade Nee.

sultan Ik weet niks meer.

sheherazade Verzin iets over mijn haar. Bedenk iets over hoe de  
maan mijn wangen kust. Zeg iets.

sultan Ik kan het niet. En ik hoef het niet te kunnen.

*De Eunuchen begeleiden Sheherazade en de Sultan naar het  
laatste avondmaal. Hun glazen worden volgeschonken.*

*Er wordt nauwelijks gegeten. Sheherazade is te gespannen. Ook  
de Sultan is niet op zijn gemak.*

sultan Ik ga nu je hand vasthouden

sheherazade Waarom?

sultan Het gaat er toch van komen. Waarom dan niet nu?

sheherazade Ja, het mag eigenlijk wel.

sultan Ik had wat meer tegenstand verwacht.

sheherazade Ik ook.

sultan Je hand is zachter dan...

sheherazade Dan wat?

sultan Dan... mijn handen.

sheherazade Van aaien worden je handen zacht, zeggen ze.

sultan Wie zijn 'ze'?

sheherazade Mijn moeder zei het altijd.

sultan En had ze zachte handen?

sheherazade En mijn moeder vertelde me dat mijn vader haar wel eens op haar ogen kuste.

Wanneer ze dat vertelde, glansde ze. Ooit, ooit zal ik ook zo glanzen, zwoer ik dan. Ik was nog maar een meisje, en ik vroeg haar of ze mij niet eens op mijn ogen wilde kussen. Ze deed het bijna. Bijna. Haar adem tegen mijn wenkbrauwen 'Nee,' zei ze toen, 'bewaars dat maar voor je eigen man.'

En nu zit ik hier.

*De Sultan neemt een mango, met zijn mes snijdt hij er een stuk af en wil het opeten. Dan bedenkt hij zich en houdt het bij Sheherazade voor haar mond.*

*Verrast neemt ze een hap. En nog een.*

*De Sultan geeft haar een glas, noten, olijven.*

*Sheherazade geeft de Sultan een reep geitenvlees. Voorzichtig begint hij te kauwen.*

sheherazade Dus u was verliefd op haar?

sultan Kennelijk.

sheherazade Wat heerlijk.

sultan Wat is verliefdheid? Verliefdheid is een ziekte. Men eet niet meer. Men drinkt niet meer. Men slaapt niet meer. Men heeft het koud. Dan heeft men het weer te warm. Denken lukt niet meer. En op straat is men een gevaar voor zichzelf en voor anderen.

Wat heerlijk.

sultan Je luistert niet: een ziekte! Meer niet. Een dodelijke ziekte.

sheherazade Beter aan je hart sterven dan aan je hoofd.

sultan Alweer onzin. Niemand sterft er van geluk. Mensen sterven hooguit van verdriet. Eet iets.

sheherazade Dat lukt me niet.

sultan Maar het moet. Het kan niet anders.

Zo is de wet. De wet van het bed. Ik heb hem niet bedacht.

Man en vrouw moeten hetzelfde eten en drinken op hun huwelijksnacht. Omdat ze hetzelfde moeten ruiken. Omdat ze

hetzelfde moeten proeven. Omdat hun voorhoofden precies even warm moeten zijn van precies evenveel wijn.

Wij nemen een slok.

*Ze nemen bijna een slok.*

Waarom schrik je?

sheherazade Deze wijn heeft precies de kleur van de sarong die Azieza nu draagt. Precies dit rood.

Mmhhmh, teksheta... geweven bij nacht, om de kleur te beschermen tegen het licht... Verder: Blote voeten, geen sieraden, alleen een rode roos in het haar. En ook die roos... exact dit rood.

*Azieza op.*

*Ze draagt een wijnrood, als jurkje geknoopte sarong; blote voeten, geen sieraden, alleen een rode roos in het haar.*

sultan Nee, geen rood. Ik verbied jou Azieza rood te laten dragen.

Mijn bijna-vrouw droeg rood op het uur dat ze zich weggaf aan die Dwerg. Met zijn korte gele tanden heeft hij het stof van haar borsten gereten. Gevreten!

sheherazade Dit rood? Denk eens goed na?

sultan Rood is rood.

sheherazade Er zijn driehonderdzeventig soorten rood.

sultan Nee! Niet meer! Die vrouw heeft alle rood mee gestolen.

Ja! Ja!

sheherazade Misschien heb ik me vergist. Ja, even was ik dom.

Haar sarong is zeegroen. Dat staat haar ook veel beter. Blote voeten, is dat goed?

sultan Ja, dat is goed.

sheherazade Blote voeten, geen sieraden, alleen een groene lelie in het haar.

sultan Ja, goed. Hoe is het nu met haar?

sheherazade Nu... nu is ze nog gelukkig.

*Azieza op.*

*Ze draagt een zeegroen, als jurkje geknoopte sarong; blote voeten, geen sieraden, alleen een groene lelie in het haar.*

azieza

Zijn tanden zijn parels

Zijn mond is fruit



Zijn tong is over zes dagen mijn tong

...

moeder Steeds wanneer ik je zie ben je weer mooier. Hoe doe je dat?

azieza Dat doe ik niet, dat doet hij, Aziez.

*Aziez op.*

*De Moeder ziet hem.*

moeder Weg, jongen. Weg hier. Jij mag hier helemaal niet zijn.

aziez Ik moest, ik wist niets beters.

moeder Aziez? Gaat het niet goed met je? Je klinkt zo anders.

aziez Ik weet niet hoe het met me is. Ik weet het echt niet.

*Azieza voelt Aziez' aanwezigheid.*

azieza Zeg maar niets, jij bent het.

aziez Ik weet het.

azieza Kom hier, want jij bent ziek. Blijf daar, want ik moet je bekijken. Kom maar hier, ik heb het al gezien.

aziez Hoe ziek ben ik?

azieza Vergiftigd ben je. Je bent warm en je bent koud.

*tot Moeder* Mama, laat ons alsjeblieft alleen.

moeder Weet je het zeker?

azieza Nee.

*De Moeder trekt zich terug.*

azieza Wie is het die jou zo toegetakeld heeft? Hoe heet hij?

aziez Het was een zij.

azieza Au, mijn buik. Nee, mijn hart. Nee, toch mijn buik! Nee, mijn adem.

aziez Geen idee hoe ze heet.

azieza Natuurlijk was het een zij. Wist ik al toen je hier binnenviel. Een vrouw. En niet zomaar een vrouw. Ik heb verstand van jou.

aziez Het is niet wat jij denkt.

azieza Lieg niet tegen mij. Doe mij die eer. Niet liegen over haar!

aziez Ik begrijp mezelf niet meer. Hier staat een vreemde meneer die koorts heeft om een vreemde mevrouw.

azieza Wie koorts heeft moet goed drinken. Laat je helpen.

aziez Azieza, jij kent mij beter dan ikzelf. Wat heb ik nu?

azieza Ik wil het nog niet hardop zeggen want ik wil het nog niet

geloven. Ik haat het dat ik nu moet huilen. Vergeef me.  
aziez Ik zeg er toch niets van. Jij kunt tenminste huilen, maar ik...  
ik... wil alleen maar zingen.

azieza Is ze mooi?

aziez Ja.

azieza Mooier dan ik?

aziez Anders.

azieza Zeg toch maar niet. Wat fijn dat ze zo mooi is.

aziez Je lacht?

azieza Ik probeer het, ja. Waarschijnlijk word ik dan vanzelf blij voor jou.

aziez Ik zie jou het liefste blij, Azieza.

azieza Daarom. Daarom. Daarom. Wat heb je daar?

aziez Niets. Haar zakdoek, dat is alles.

azieza Dat is tenminste iets. Mag ik eens zien? Alsjeblieft?

Alsjeblieft? Je krijgt hem terug.

aziez Dan is het goed.

azieza *bekijkt de zakdoek* Ze heeft lange, slanke handen. Anders kan ze zoiets nooit borduren. En ze heeft geduld. Een prachtig sieraad voor een vrouw: geduld.

Hier, neem maar terug. Straks maak ik hem nog vuil.

aziez Geef maar snel hier. Dan ben jij er van af.

azieza En spreekt ze net zo fijntjes als dat ze schrijft?

aziez Wist ik het maar. O, Azieza, ik kan niet meer dan daar naar raden. Geen woord heeft ze gezegd. Wel gaf ze me een teken.

azieza Beter dan niets, lieve Aziez. Welk teken?

aziez Zo vreemd...

*Hij steekt zijn duimen in zijn mond en legt middel- en wijsvingers op zijn borstbeen.*

azieza Twee duimen in de mond, dat staat voor 'dat je haar ziel krijgt én haar lichaam'. En dat ze er naar hunkert om met jou één te zijn.

De zakdoek wil zeggen: 'ik groet jou, mijn geliefde.'

Haar woorden vertellen dit: 'ik kan niet zonder jou.'

En de twee vingers op haar borst zeggen: 'ik verwacht jou over twee dagen.'

Tot dan zal ze niets kunnen eten en niet kunnen drinken.

aziez Twee dagen!

azieza Hou vol. Hou vol tot overmorgen. Dan zal je haar weer zien. En bovendien: ik zal goed op je passen.

aziez Beloofd?

azieza Ik dacht dat jij me kende.

sheherazade En dan is het stil. Want Aziez slaapt. Steeds als hij wakker wordt, vraagt hij Azieza of het al overmorgen is. Hij slaapt en hij slaapt en Azieza verzorgt zijn handen en zijn voeten en ze borstelt zijn haar tot overmorgen.

sultan En toen was het overmorgen.

sheherazade We mogen de liefde niet opjagen.

sultan Van wie niet?

sheherazade Wat is verlangen zonder wachten?

sultan En toen was het overmorgen.

sheherazade En ineens was het overmorgen.

sultan Zie je wel.

*Azieza wekt Aziez. Ze geeft hem schone kleren.*

azieza Dit zijn je kleren en dit zijn je schoenen. Wanneer je nu vertrekt, dan ben je zeker op tijd.

aziez En wat als ze niet verschijnt?

azieza Daar moet je niet aan denken. Ik zeg zelfs dit: je hoeft er niet eens aan te denken, want ze is er.

aziez Oja? Hoe weet jij dat zo zeker?

azieza Ik weet het zeker, is dat niet genoeg?

aziez Misschien verzin je maar wat.

*Azieza huilt.*

azieza Wees niet laf. Maak je mooi en zorg dat je op tijd bent.

*Aziez vertrekt; en gaat de markt over.*

spreekkoor

Door, door

Graanmarkt over

Vismarkt langs

Ezelsmarkt voorbij

Met de bocht mee bij de eiermarkt

Aan de kaasmarkt rechts, links, links

Dwars door deze zoete, zoute, stoute wereld

Deze duizendkleurige hel  
Gloeïend van vers gebrande koffie  
Van piment en mosterdzaad

Waar de koopmannen schreeuwen om eten  
Waar de koopvrouwen schreeuwen om meer

‘Oorringen als brandende hoepels!’

‘Koop hier uw wijn,  
Opdat uw vrouw weer één nacht  
twintig zal zijn.’

‘Koop hier verse lakens,  
Voor uw huwelijk sleets zal raken!’

‘Haal hier uw kussens,  
Ik garandeer u verboden dromen!’

‘Hier moet u zijn voor  
uw hoogzwangere konijnen!’

‘Ik heb zaad! Vers zaad, mevrouw!  
Hier opeten of meenemen?’

‘Ik lees in de lijnen uw hand  
wat die hand nog allemaal  
voor stiekems zal gaan doen!’

Daar de blinde bedelaar die naar het meisje loert  
Daar het rokende aapje met de brandblaren op zijn buik  
Daar de bankjes, ze zijn nog warm van anderen  
En daar de acrobaat die zijn eigen rug kan likken  
En het draaiende danseresje dat met haar waaier  
een raadseltje maakt van haar décolleté  
En de beo die jou uitscheldt voor je dure geld  
En de vrouw met de baard onder haar sluier

En Abraham, de zwijgende fakir  
met de zeven sabels door zijn tong  
En... er lopen hier kuikentjes rond die restjes kip te eten krijgen

*Aziez staat onder het raam van de Onbekende Vrouw. Deze  
verschijnt niet. De avond valt. Het wordt nacht.*

*Azieza is thuis. Ze huilt.*

*Aziez komt op.*

azieza Wie zegt dat jij mij mag zien huilen? Waarom ben je niet  
bij haar gebleven? Waarom heb je niet met haar geslapen?

aziez Waarom? Daarom.

*Hij schopt haar tegen haar hoofd.*

Wat heb ik aan jou?

azieza Ik bloed! Kijk uit voor je kleren!

aziez Ik kwam terug zodat jij mij uit kunt lachen. Neem de tijd.

azieza Arme Aziez. Hoe zou ik kunnen lachen terwijl jij zo buiten  
zinnen bent? Mijn maag keert zich om en om en om als ik jou zo  
wanhopig zie. Schop me nog eens als dat je beter maakt. Echt  
waar. Schop maar.

aziez Jij zou mij helpen en ik heb jou geloofd. Ik wacht en wacht,  
maar ze is niet gekomen.

azieza Echt? Echt niet? Ik ben zo blij voor je.

aziez Blij?

azieza Je hebt gelijk: blij is niet het goede woord. Ik ben gelukkig  
voor je.

aziez Misschien moest ik je maar weer schoppen.

azieza Dat is goed. Maar liever niet tegen mijn hoofd en liever  
niet in mijn buik.

*Aziez maakt aanstalten.*

Alleen nog dit: dat zij zich niet heeft laten zien is beter dan ik  
ooit had durven hopen.

Het is een teken. Het teken dat ze jou wil hebben om te houden.

Het is een proef, mijn liefje. Ze wil weten of het jou ernst is met  
haar. Ga terug. En kijk welk nieuw teken ze je geeft.

*Aziez gaat weer naar het huis van de Onbekende Vrouw.*

*Onderwijl komt Azieza's Moeder op. Ze verzorgt de hoofdwond  
van haar dochter.*

spreekkoor

En de snoeken met wijd open kaken  
En het blote kalf dat nahijgt aan de vleeshaak  
En de slagers met hun verse schenkels  
En de meisjes met hun glimmende enkels  
En de jongens zomaar zonder schoenen  
En de blonde kontronde honingmeloenen

En jonge moeders, met handen vol kind  
Met lekkende oksels en lekkende tepels  
En een loopse hond die altijd wel ergens  
Een scheenbeen vindt

En iedere vrouw daar, heeft zweet in haar navel  
En iedere man daar heeft zweet in zijn snor  
En iedere maagd daar heeft zweet in haar boezem  
En iedere jongen heeft zweet op zijn tors  
En iedere grijsaard heeft zweet in zijn baard  
En iedere moeder heeft zweet in haar haar  
En iedere marktman heeft zweet op zijn rug  
En iedere marktvrouw ademt die lucht  
En iedere oma heeft zweet in haar handen  
En iedereen daar lacht met zijn tanden  
En wie geen gebit meer heeft, lacht met zijn tong

*Aziez wacht onder het raam van de Onbekende Vrouw.  
Deze verschijnt. Weer geeft ze een teken. Ze steekt drie vingers  
op en slaat zich op de borst. In de andere hand heeft ze een  
spiegel en een rode zakdoek. Ze draait de spiegel naar buiten,  
verfrommelt de zakdoek en laat hem vallen.*

sultan En wat wil ze daarmee zeggen?

sheherazade Er is er maar één die dat weet.

sultan Jij.

sheherazade Azieza! Nee, zelfs zij weet het nog niet. Gelukkig  
niet. We mogen haar niet nóg verdrietiger maken. Aziez is  
onderweg naar haar. En weer met nieuwe vragen.

sultan Vertel!

sheherazade Nee, laat haar nog even met rust. Als ze van hem hoort wat wij al weten: drie vingers... het slaan op de borst... de spiegel... de zakdoek... de róde zakdoek..!

sultan Wat dan?

sheherazade Nog even niet. Ik vraag het voor haar! Laat haar!

sultan Wat jij vergeet, is dat jij uiteindelijk doet wat ik jou zeg.

Daar zijn methodes voor.

sheherazade Dacht u nu echt dat ik niet meer bang voor u was?

sultan Ja, even dacht ik dat.

sheherazade Dan vergist u zich. Tevreden?

sultan Nee. Ik heb wel iets beters te doen dan jou bang te maken.

Ja! Ja! Ja!

sheherazade Goed, ik zal over haar vertellen. Maar over toen het nog goed ging met haar. Toen Aziez nog van haar was.

sultan Waarom moeten we zover terug?

sheherazade Omdat we nooit mogen vergeten hoe verliefd ze waren.

*ze zingt*

*'Die twee'*

Zie ze lopen, hand in hand

Zij is mooier dan ze weet

En hij is zo mooi

dat hij het zelf steeds vergeet

Die twee.

Kijk, ze hebben geen idee

Die twee

Z'is zestien, zonder dat ze 't weet

En hij is zestien,

Wie weet: zestien nog niet eens

Die twee

Zo ontelbaar jong

Zo vergeten mooi

Hij maakt 'n grapje, vlakbij haar oor  
Die twee  
Zij bedankt hem met haar wang  
daarvoor. 'Ga door.'  
Iets te zacht, iets te lang  
Die twee

Zo onhoorbaar zacht  
Zo ontelbaar jong  
Zo vergeten mooi

Ik ben hier, en zij zijn daar  
Die twee  
Hoelang ik nu al naar hen staar  
weet geen van drie  
Zij zijn hier en ik ben daar  
Alleen

Zo schaamteloos alleen  
Zo onhoorbaar zacht  
Zo ontelbaar jong  
Zo vergeten mooi

Kijk, ze lopen nergens heen  
Die twee  
Ze lopen om het lopen zelf  
Zo verglijdt de tijd  
Zo verslijt de dag vanzelf  
Die twee  
Ze hebben geen idee

Van alle blikken die ze stelen  
Van alle lachjes die ze verliezen  
Van alle naampjes die ze kiezen  
Van alle plekjes die ze stelen  
Van alle geheimen die ze verklappen  
Van alle zuchten die ze slaken



Van alle grapjes die ze maken  
Van alle bloemen die ze vertrappen  
Van alle slokjes die ze nemen  
Van alle kussen die ze morsen  
Van hoe ze toen ineens verdwenen  
In de nacht, om de hoek, naar morgen

Ik ben hier, en zij zijn kwijt  
Die twee  
Hoe vaak zal ik jou vertellen  
Van hoe mooi hij paste bij haar?  
Ik heb nog geen idee

Zij zijn hier en ik ben kwijt  
Maar zonder dat ik weet waarom:  
nooit zal ik vergeten  
hoe verliefdheid soms  
op zoete verveling lijkt  
Die twee

Zo goddelijk verveeld  
Zo schaamteloos alleen  
Zo onhoorbaar zacht  
Zo ontelbaar jong  
Zo vergeten mooi  
Die nacht

*Aziez gaat naar Azieza, maar vindt Azieza's Moeder op zijn pad.  
Azieza op.*

*Ze draagt een diep-geel, tot jurkje geknoopte sarong; blote  
voeten, geen sieraden, alleen een gele roos in het haar.*

*aziez En ze doet dit... en dit... en dan dit. steekt drie vingers op  
en slaat zich op de borst*

*In deze hand heeft ze een spiegel en een rode zakdoek.*

*Dan doet ze dit... draait de spiegel naar buiten, verfrommelt de  
zakdoek en laat hem vallen*

*azieza Meestal zien verliefde mensen er dwaas en lachwekkend*

uit. Nog vaker wekken hun stompzinnige glimlach en hun hoge zuchten alleen maar ergernis. Bij jou niet.

moeder Denk aan jezelf, Azieza.

aziez *tot Azieza* Maar wat betekent het?

moeder Je bent hem niets verplicht, meisje.

azieza Mama, maak het mij niet moeilijk.

moeder Ik?

azieza Mama!

*Ze steekt drie vingers op en slaat zich op de borst.*

‘Mijn liefste, kom over drie dagen weer bij me.’

Met de spiegel zegt ze dat je dan bij de winkel van de verver moet wachten tot haar bode komt

aziez Azieza, lieve Azieza, ik zag een Joodse verver in haar straat.

azieza Huil niet. Er zijn er die jaren en nog eens jaren moeten hunkeren en die ziek zijn van verlangen. Jij hoeft maar drie dagen te wachten.

sheherazade ... drie dagen niet gegeten en drie nachten niet geslapen.

Op de ochtend van de vierde dag, brengt Azieza hem vers water, schone kleren en een mandje met rood fruit. ‘Sta op,’ zegt ze.

azieza Sta op. Want de zon is maar heel kort jong.

Ga! En snel.

*Aziez vertrekt.*

moeder Mag ik nog steeds niets zeggen?

azieza Nee.

moeder Mag ik je wel een beetje aaien?

azieza Nee, doe maar liever niet.

sheherazade ... dus loopt hij naar de steeg en neemt plaats op de steen onder haar raam. De steen is koel. Pas als hij warm is van de oude middagzon, ziet hij dat haar raam opengaat. Heel kort ziet hij haar lachende mond. Koolzwart, haar ogen, wit als jasmijn, het wit van haar oog.

*De vrouw trekt zich weer terug en sluit het venster om kort daarna weer te verschijnen met een spiegel, een zak, een lantaarn en een vaas met bloemen. Ze stopt de spiegel in de zak. Dan verzamelt ze alle spullen en verdwijnt.*

sheherazade ... ze spreekt geen woord. En kijkt hem niet meer aan. Gebroken gaat Aziez naar Azieza's huis.

Hij jankt zoals mannen janken wanneer hun hart gebroken is.

moeder Je kunt nu nog gaan.

aziez Nee, dat gaat niet meer.

moeder Het gaat niet goed met haar, Aziez.

aziez Wanneer ze me ziet, krijgt ze weer kleur. Dat weet je.

moeder Ik weet het.

aziez Roep je haar?

moeder Alsof dat nog nodig is.

sheherazade Daar vindt hij Azieza. Op de grond. Twee

verbanden draagt ze. Eén om haar hoofd en één aan haar oog.

Het oog bloedt van al het huilen.

Aziez weet dat niet.

azieza Nu komt alles heel snel goed, Aziez. De spiegel die in de

zak verdwijnt, wil zeggen dat je moet wachten tot de zon is

ondergegaan. De bloemen... de bloemen zeggen: 'kom langs de achtertuin.'

aziez Wanneer?

azieza Nu.

aziez En de lantaarn?

azieza Die lantaarn maakt me heel blij. Die staat voor: loop naar

de brandende lantaarn die je daar zult vinden. Ga onder haar

licht zitten. Dat is alles wat je hoeft te doen. Ze zal je niet lang

laten wachten want ze kan niet meer lang zonder je.

aziez En hoe vaak ga je me nog naar haar toesturen, zonder dat ik krijg wat ik wil krijgen?

azieza Ik zou het je niet beloven als ik het niet zeker wist, Aziez.

Niet boos worden. En als je boos wordt: niet slaan of schoppen.

aziez Ik zal het proberen.

azieza Dank je. Misschien wil je me één ding eerlijk zeggen: lijkt ze op mij?

aziez Dat heb ik me nog niet afgevraagd.

azieza Vraag het je eens af.

aziez Moet dat nu?

azieza Ja. Kijk me eens aan.

*Aziez kijkt haar aan. Azieza huilt.*

aziez Ze is wat langer dan jij. Haar ogen staan iets verder uit elkaar – één van de zeven schoonheden. Haar borsten zijn... wat kleiner, vermoed ik. Nee, wat groter juist. Mag ik eens zien? Gezien, dank je. Dank je, zei ik.

Nee. Je lijkt niet op haar.

azieza Je keek me niet echt aan.

aziez Echt niet? Ik probeerde het wel.

azieza Waarom kijk je mij niet aan?

aziez Ik ken jou uit mijn hoofd.

azieza Wat lief!

*stilte*

aziez Wat denk je? Ben ik mooi genoeg voor haar?

azieza Hoe durf jij zo aan jezelf te twijfelen! Schaam je.

aziez Verdien ik haar?

azieza Jij verdient alleen het goede. Ga nu maar.

Alleen nog dit: als je bij haar bent geweest... met haar bent geweest... als jullie samen één dier zijn geweest... het zachte dier met de vier handen... zeg haar dan dit:

‘Ik luisterde en ik was trouw  
tot ik stierf.

Nu groet ik haar  
die zijn liefde wel verdient.’

*Aziez verlaat Azieza's huis.*

*Ondertussen hebben de Eunuchen de huwelijksceremonie voorbereid.*

*Er liggen twee grote kussens gereed. Eén voor de bruid en één voor de bruidegom.*

*Dan brengen ze een gouden schaal met water op. Deze plaatsen ze tussen de kussens.*

sultan Ach, Sheherazade. Jij hebt zoveel verstand van de liefde.

En je praat er zo graag zo veel over. Moet ik meelij met je hebben?

sheherazade Dat is goed. Waarom eigenlijk?

sultan Omdat jij de liefde tussen man en vrouw alleen maar van verhalen kent.

sheherazade Ik ken ze tenminste.

sultan Ja. Je kent ze uit je hoofd.

sheherazade Dat gaat vanzelf. Ik begrijp het verwijt niet.  
sultan Natuurlijk gaat dat vanzelf. Als distels hebben ze zich vastgezet in je brein. Ze laten je niet los. En het worden er steeds meer.

sheherazade Kom nu maar met de belediging. Hij is er bijna.  
sultan Niemand weet meer van opvoeding dan een kinderloze vrouw. Niemand weet meer over de doden dan de levenden. Niemand weet meer van de liefde dan jij. De maagd.

sheherazade ...  
sultan Eindelijk heb ik jou stil.

sheherazade Als een maagd niets weet van de liefde dan mag het een wonder heten dat u op het gebied van de liefde nog altijd zo'n amateur bent.

sultan Niet mijn schuld. Háár schuld.

sheherazade Vreemd. Vreemd, dat u de laatste bent waar ik verliefd op kan worden.

sultan Het mag wel. Maar het hoeft niet.

sheherazade Weet ik. Waarschijnlijk gebeurt het ook niet. Toch vreemd.

sultan Het was net of je het je probeerde voor te stellen.

sheherazade Ja. Even.

sultan Ik zag het gebeuren.

sheherazade Het is alweer over.

sultan Waarom? Neem de tijd. Ze zeggen dat ik mooie ogen heb.

sheherazade Wie 'ze'?

sultan Gewoon: 'ze'; het waren er meer dan twee. Misschien vind jij het ook wel.

sheherazade Dat weet ik allemaal nog niet, hoor.

sultan Ben je verlegen?

sheherazade Hou eens op.

sultan Mag ik dat niet vragen?

sheherazade Nee.

sultan Meestal komen ze uit zichzelf naast me zitten. Hoef ik niets voor te doen. De meesten zijn bang voor me. Maar er is bijna altijd een moment dat ze gewoon doen wat ik ze vraag. Ik hou er ook helemaal niet van om iemand te dwingen. Of om iemand pijn te doen.

sheherazade Moet ik u nu complimenteren?

sultan Nee. Nee, hoor. Niet doen.

*De Eunuchen begeleiden de Sultan en Sheherazade naar de kussens. Ze moeten er geknield op gaan zitten.*

*Eén van de Eunuchen geeft de Sultan een rol papier waarop de tekst van de trouwplechtigheid staat. De Sultan leest deze voor. Sheherazade spreekt hem na.*

sultan sheherazade

Vrouw

Man

U noem ik vanaf nu mijn vrouw

U noem ik vanaf nu mijn man

U zal ik koesteren en kozen

U zal ik koesteren en kozen

U zal ik zoeken en vinden

U zal ik zoeken en vinden

In mijn tuin, aan mijn tafel en in mijn bed

In mijn tuin, aan mijn tafel en in mijn bed

Uw naam zal ik herhalen

Uw naam zal ik herhalen

Bij waken en bij slapen

Bij waken en bij slapen

Mijn vrouw

Mijn man

U zal ik minnen

U zal ik minnen

Tot wij kinderen verdienen

Tot wij kinderen verdienen

U zal ik danken

U zal ik danken

Voor ons dagelijks vuur

Voor ons dagelijks vuur

Tot de dood ons oud genoeg vindt

Tot de dood ons oud genoeg vindt

Om ons uit elkaar te halen

Om ons uit elkaar te halen

Vrouw

Man

U noem ik vanaf nu

U noem ik vanaf nu

Mijn Vrouw

Mijn Man

sultan En nu is het wachten tot ons bed zacht genoeg is.

sheherazade En wanneer weten we dat het zover is?

sultan Dat hoor je. We hoeven alleen maar stil te zijn.

sheherazade Maar ik heb nog zo'n mooi verhaal.

sultan 'Jonggetrouwden zullen zwijgen

Om de lokstem van het bed te horen.'

sheherazade Het duurt niet lang. Het blijft maar in mijn hoofd  
rondzingen.

sultan Nee is nee.

sheherazade Dan vertel ik het zachtjes.

sultan Nee.

sheherazade Zo heb ik eens twee zusjes gekend.

sultan Ssst!

sheherazade Een tweeling.

sultan Ssst!

sheherazade Ik moet altijd zo huilen om dit verhaal. Als kind had  
ik dat al.

sultan De afspraak was: geen tranen vandaag.

sheherazade Te laat. Daar zijn ze al.

sultan Ik zie ze niet. Nu niet en straks niet.

sheherazade De één was sprekend de ander en de ander was een  
spiegel van de één. En beiden waren verwoestend mooi. Maar  
echt.

sultan Alweer!

sheherazade Wacht nou maar, de gruwel komt vanzelf.

Wie hun gezichten zag vergat die dag, die week, te eten.

Wie hen sprak viel voortdurend stil en kon alleen nog maar naar  
hen staren.

Het schijnt, het schijnt, dat er zelfs een man was die met koorts  
op bed ging liggen nadat hij de zusjes had aanschouwd. Zijn  
vrouw vond hem de volgende ochtend met een ontploft hart, zijn  
ribbenkast lag open, als bij een aangevreten hert. Maar hij had

een hemelse glimlach in zijn baard.

Ware schoonheid is een sluipmoordenaar.

Maar niemand kende het geheim van de zusjes. Niemand meer.

Want hun vader was dood sinds de dag van hun geboorte.

Gestorven van schrik. En hun moeder was doodgebleven in het kraambed. Van afgrijzen. En de vroedvrouw die hen ooit het leven in sleurde, stierf van ontzetting toen ze tussen de vliezen, het bloed en het slijm haar ijzingwekkende ontdekking deed.

vroedvrouw Grote Godheid, sta me bij! Lieve Goedheid, ontferm u over mij! Goddelijke Grootheid, meelij met mijn kleine verstand!

sheherazade Want wat ze zag, was zo huiveringwekkend. Zo'n gruweldaad van moeder natuur, dat zelfs bidden niet meer hielp.

vroedvrouw Almachtige Genadige, waarom ik? En hoe kan een leven, zo pril, zo vers, al zo'n horror bij zich dragen?

sheherazade En wie de vroedvrouw hoorde tieren en weeklagen wist ongezien dat dit het werk moest zijn van de duivel en zijn discipelen.

de jonge vader Meisje of jongen? Meisje of jongen?

de jonge moeder Of is het een meisje?

de jonge vader Of is het een jongen?

de jonge moeder Of is het een meisje?

de jonge vader Een jongen, dan?

de jonge moeder Of toch een meisje?

de jonge vader Zeg dat het een jongen is.

de jonge moeder En zo niet, dan wil ik horen: een meisje?

de jonge vader Jongen?

de jonge moeder Een meisje?

vroedvrouw Wat het ook is: stop het in een zak met stenen en stort het af in het midden van het meer, waar de vleesetende vissen wachten...

sheherazade De vroedvrouw sterft in haar eigen braaksel en valt voorover op de zusjes. De Jonge Vader rukt de vrouw opzij en ook hij kokt en kotst om wat daar tussen de lakens krioelt.

de jonge moeder Of is het een meisje?

de jonge vader Jij, hoer. Jij ontuchtige snol. Door wie of door wat liet jij je in je vrije tijd berijden? Jij tochtige, vochtige kelderslet.



Jij...

sheherazade En ook hij blijkt niet bestand tegen de paniek die hem overweldigt.

de jonge moeder Wat doet Papa nou! Wat doet die gekke papa nou?

sheherazade En op de tast vindt de Jonge Moeder de navelstreng en hengelt ze haar kroost naar haar borsten. Een hoofdje roze en rimpelloos. En nóg een, niet minder gaaf en glad als de volle maan. Maar nauwelijks kan de Moeder weer zien door de warme tranen van haar onmetelijk geluk om deze twee gezonde kindjes als ze ziet wat eerst de baakster en later haar man teveel geworden was.

de jonge moeder Weg! Weg! Weg van mij, jij dubbele straf voor iets waar ik geen schuld aan heb.

sheherazade En desperaat knaagt zij met eigen tanden de navelstreng door, om bloedend het huis uit te vluchten. Later volgde men het rode spoor tot diep in de velden. Daar lag ze, kapot en leeg. Haar borsten lekten zure melk.

...

Misschien moest ik hier maar stoppen.

sultan Dat zou ik niet verdragen.

sheherazade De waarheid is erger.

sultan Wat zagen de ouders van de meisjes?

sheherazade Spaar uw oren.

sultan Daar ga jij niet over.

sheherazade Maak me niet bang.

sultan Dat doe ik niet.

sheherazade Schreeuw niet tegen me.

sultan Goed. Beloofd. Ga door.

sheherazade Na de tragische dood van hun ouders werden de meisjes in huis genomen door een blinde, kinderloze vrouw. Die verborg ze in een kleine, schemerige kamer, achter in haar huis. In eenzaamheid, maar met voldoende aandacht en liefde werden de meisjes opgevoed. Ze spraken alleen met elkaar. Door een smalle scheur in de muur konden de meisjes om beurten naar buiten kijken. Zo ontdekten zij hoe verschillend zij waren van alle, alle andere mensen. Ze huilden en droogden elkaars

tranen om daarna weer te huilen.

Pas toen ze achttien waren, mochten ze het kleine kamertje uit.  
blinde vrouw Maar zweer mij, kinderen, dat jullie dit huis nooit  
verlaten. Nooit en nooit. Want wie jullie ziet, zal sterven van  
walging en haat. En wie niet sterft van walging en haat en  
razernij zal naar zijn dolk grijpen om zich tegen jullie te  
verdedigen.

zuster 1 Maar wat hebben we dan gedaan?

blinde vrouw Niets, kind en toch genoeg.

zuster 2 Maar wat kunnen we er aan doen?

blinde vrouw Niets, meisje. Jullie zijn er. Dat is al te veel.

*Geeft beiden een blinddoek.*

Maar als jullie ooit verliefd worden zorg dan dat jullie minnaars  
geblinddoekt zijn.

*De Zusjes komen uit hun kamer. Ze hebben twee hoofden, twee  
rompen, vier armen. Maar samen hebben ze maar twee benen  
hebben. Alleen hun gezichten zijn zichtbaar voor de passanten.*

*Twee Minnaars dienen zich aan. En elk maakt één van de  
Zusters het hof.*

minnaar 1 Mooi ben je als de lelie der dalen.

zuster 1 Sst, mijn zuster kan u horen.

minnaar 2 Mooi als de schuchtere hinde in het veld.

zuster 2 Zachter voor mijn zusje.

minnaar 1 Mooi als het licht van de zon in de rode parels van de  
granaatappel.

zuster 1 Doorgaan. Doorgaan. Kom bij mijn oor.

minnaar 1 Kom jij maar hier als je durft.

*Zuster 1 kruipt naar hem toe, maar ze sleept Zuster 2 met zich  
mee. Het doet pijn.*

minnaar 2 Hier ben ik. Komkomkom.

*Nu kruipt Zuster 2 naar haar naar Minnaar toe, ze sleept Zuster  
1 met zich mee. Nog meer pijn.*

zuster 2 Ik wil wel, maar ik kan het niet, jongen.

minnaar 2 O nee? Je navel is als een kelk vol honingdrank.

minnaar 1 Je borsten zijn heuvels waartussen een zoele bries  
speelt van kaneel...

minnaar 2 ... en muskus...

minnaars ... en aloë...

zusters Ga door.

twee minnaars Mooier ben je dan je zuster.

zusters Ga door.

*De Zusters verlangen zo naar hun Minnaars dat ze zich van elkaar los proberen te wringen.*

*Met handen en voeten zetten ze zich tegen elkaar af. De pijn is enorm.*

twee minnaars Kom.

Kom mee.

Kom mee met mij.

...

*Omdat de Zusters doodsbang zijn dat de Minnaars hun geheim zullen ontdekken en –net als alle anderen die hen ooit naakt zagen– zullen vluchten, blinddoeken ze de mannen.*

*De mannen laten dit gebeuren, er van overtuigd dat het een onderdeel is van het minnespel. Wanneer de Zusters zeker weten dat de mannen niets kunnen zien, komen ze uit de koets. Nu is te zien dat ze een Siamese Tweeling zijn. Tijdens onderstaande scène beginnen de Eunuchen met het opmaken van het huwelijksbed. Ondertussen huilt en bidt Azieza. Ontroostbaar wacht ze op de terugkomst van Aziez.*

*Er wordt gekust en gestreeld door de Zusjes en hun Minnaars. Langzaam ontkleden ze zich.*

*Naarmate ze meer verhit raken, ondervinden de meisjes meer hinder van hun tweelingzuster. Terwijl de ene zich bovenop haar geliefde kantelt, sleurt ze de ander juist van haar Minnaar af. Bovendien grijpen de mannen soms tot hun schrik in baard of borsthaar van de andere man.*

*Het is duidelijk dat het geworstel en getrek de meisjes ook veel pijn geeft. Ze proberen zich met handen en voeten van de ander af te scheuren. Soms is die pijn zo ondraaglijk dat de meisjes kermen of schreeuwen.*

*De nietsvermoedende mannen zien dit als bewijs van hun eigen kwaliteiten en verliezen zich in grovere en wildere handelingen. Uiteindelijk op het fysieke hoogtepunt lukt het de Zusters om zich van elkaar los te scheuren.*

*Eenmaal van elkaar gescheiden tuimelt elk van hen in de armen van haar man naar een andere kant van de ruimte.*

*De waanzinnige lach van de Dwerg weergalmt.*

sheherazade En de meisjes verbieden hun mannen om hun blinddoek af te doen.

Terwijl ze steeds zwakker worden door pijn en bloedverlies, vallen hun minnaars in een diepe, gelukkige slaap.

De Zusters proberen naar elkaar toe te kruipen, maar...  
gevangen zijn ze in warme mannenarmen. Zo sterven ze...  
meters uit elkaar.

sultan Jij zei dat jij altijd moest huilen om dit verhaal.

sheherazade Dat zei ik, ja.

sultan Waarom eigenlijk.

sheherazade Omdat... omdat de liefde zo sterk is... dat ze zichzelf in tweeën scheurt.

sultan En waarom huil je nu dan niet?

sheherazade Ik mocht het niet van u.

*stilte*

moeder Niet huilen. De enige die jouw tranen ziet ben ik.

Vermors ze niet bij mij. Spaar ze voor Aziez. Je zult ze nog nodig hebben. Kindje.

Niet huilen. Wat zeg ik nou! Wat zei ik nou!

sheherazade En nu?

sultan Nu zijn wij man en vrouw.

sheherazade En toen?

sultan Toen was het bijna nacht.

sheherazade En dan?

sultan Wacht nou maar af.

deel 2

*Het toneelbeeld is één groot bed. Kussens. Dekbedden. Overal branden kaarsen en olielampen. En overal de geur van sandelhout, ceder en lotus. Op de grond liggen schapenvellen en*

*andere dierenhuiden.*

*Ergens, in het kaarslicht, ligt Azieza. Ze huilt in haar slaap.*

*De Eunuchen openen de doeken waarachter Sheherazade staat te wachten.*

*Ze komt op. Nu in het maagdelijk wit. Een oogverblindende bruidsjurk. Afgezet met kralen en kraaltjes van witte topaas, opaal, serpentijn en rutielkwarts. Ze ziet Azieza en ze zingt.*

*‘Paradijs’*

Ik droomde dat ik zestien was

Ik was nog bijna niemand

Ik zag hoe jij je hand uitstak

Voor jou was ik al iemand

Voor jou was ik al iemand

Jouw hand iets groter dan mijn hand

Jouw mond iets groter dan de mijne

Jouw kus iets sneller dan mijn kus

Jouw hart misschien iets kleiner

Jouw hart misschien iets kleiner

Zo liepen wij de tuinen door

Mijn wang tegen jouw schouder

Bij elke pas meer man en vrouw

Na ieder woord iets ouder

Na ieder woord iets ouder

*Sheherazade bekijkt zichzelf in de spiegel.*

*Dan transformeert haar spiegelbeeld tot dat van een Oude*

*Vrouw. Het is haar eigen moeder.*

sheherazade Schijnt... schijnt dat wie verliefd is... echt

verliefd... schijnt dat die mens... man of vrouw... dat de huid gevoeliger is. Kwetsbaarder.

Weerlozer tegen splinters, scherven, netels, nagels... tanden...

sheherazade's moeder En tegen kussen.

sheherazade Mama! Ik schrok!

sheherazade's moeder Niet schrikken. Dat is niet leuk voor een moeder.

sheherazade Mama... Zijn er kussen die pijn doen?

sheherazade's moeder Ook, kind, ook. Er zijn zoveel kussen mogelijk.

sheherazade Zoals?

sheherazade's moeder De bijzondere kussen.

sheherazade Hoe bijzonder?

sheherazade's moeder Bijzonder genoeg om een moeder te laten blozen. Zelfs toen ik zeventig was. 'Het zijn de kusjes die nooit slijten, Sheherazade.' De kus op het oog. De kus achter het oor. De bittere kus in het oor. De kus in de navel. De kus in de oksel...

sheherazade Mama!

sheherazade's moeder De kus in de andere oksel. Dat zal je vanzelf leren, meisje, welke de eerste oksel is en welke de tweede. En je zult leren dat het onmogelijk is de ene oksel te kussen zonder daarna de andere te bedanken met een kus. En de ene schouder verdient het net zo goed als de andere.

Jouw man, straks, bestaat uit twee gelijke delen. De rechterhand is even teder als de linker.

Ik ben allang geen meisje meer, maar iedere keer ontdekte ik plekje op papa die ik vergeten was.

Zoveel kussen zijn er mogelijk, kindje. En iedere kus maal twee: met de ogen open en met de ogen dicht.

De kusjes die papa voor mij verzong! Hier en nu! Hij begon gewoon en hij zag wel wat er van kwam.

sheherazade Maar wat ik me nu altijd afvraag: moet de vrouw nu met het hoofd naar links of juist naar rechts?

sheherazade's moeder Ik verklap jou een geheim. 's Nachts in bed bestaat er geen links en geen rechts. En geen boven en beneden.

sheherazade Is dat dan niet eng, mama?

sheherazade's moeder Dat is juist het mooie: nee, nee, nee!

Want je man is vlak bij jou dus kan er niets gebeuren. En soms duurt een kus zo lang dat je niet meer weet hoe hij ooit begon.

sheherazade En wanneer moet je dan ademhalen?

sheherazade's moeder Wanneer je maar wilt en hij vindt het goed. Maar ademhalen is meer dan ademhalen, meisje. Je

inhaleert je man. In en uit. In en uit. En dan ontdek je het volgende wonder: je ruikt zijn wang en je denkt: dit is mijn man. Maar dan ruik je zijn hals en dan denk je: nee, dit is mijn man. En dan ruik je het kuiltje in zijn hals en je denkt: hoe kon ik mij zo vergissen: dit is mijn man. Op goede nachten ontdek je duizend keer je eigen man.

En dan zijn er nog de kussen waar een moeder niet over spreekt.  
sheherazade Welke dan?

sheherazade's moeder Zeg ik niet... maar het zijn er acht. En 'de kraai' is er één van. En 'de mango-uitzuigen' is een andere. En zo nog zes. En papa bedacht een negende, maar daar moest ik altijd om lachen.

sheherazade Lach nog eens zo, mama.

sheherazade's moeder Waarom?

sheherazade Gewoon, voor mij.

sheherazade's moeder Je kunt wel huilen voor een ander, maar je kunt niet lachen voor een ander.

sheherazade Ook niet voor mij?

sheherazade's moeder Nee, dat moet je helemaal zelf doen.

sheherazade Maar hoe moet dat dan?

sheherazade's moeder Door het allermeest te houden van je allergrootste angst.

sheherazade Zeg het nog één keer.

sheherazade's moeder Nog één keer dan, en dan ben ik gewoon weer dood, net als altijd. Afgesproken?

sheherazade Blijf nog even!

sheherazade's moeder Afgesproken?

sheherazade Goed.

sheherazade's moeder Door het allermeest te houden van je allergrootste angst.

sheherazade Voor het eerst begrijp ik u niet.

sheherazade's moeder Ach kind. En begrijp je dit: 'wie verliefd wil worden, moet eerst leren glimlachen'?

*De beeltenis van de Moeder vervaagt. Sheherazade staart naar zichzelf. Ze probeert te glimlachen.*

sheherazade

En toen, onder de appelboom,

Toen mocht jij alles weten  
Zestien was ik, met niets aan  
We hebben de appel gegeten  
We hebben de appel gegeten

Ik droomde dat ik nooit wakker werd  
En dat ik nog altijd droom  
Dus liefste, als jij ooit zult bestaan:  
Laat me slapen, hier onder de boom  
Laat me slapen, hier onder de boom

*De Sultan komt op.*

*Hij is in het wit gekleed; blootsvoets.*

sultan En nu... nu gaan wij de liefde... doen.

Kom hier, mijn duizend-en-eerste bruid. Alles uit en laat je  
langzaam bestuderen.

...

Hoe... hoe... hoe is het om een vrouw te zijn?

sheherazade Gewoon.

sultan Lieg niet tegen me.

sheherazade Echt, gewoon.

sultan Verzin maar even een beter antwoord.

sheherazade Kunt u de vraag nog een keer stellen?

sultan Hoe is het om een vrouw te zijn?

sheherazade Ik heb er eerlijk gezegd nog nooit over nagedacht.

Ik ken nog een verboden verhaal.

*stilte*

*De Sultan doet een knoopje van het kleding van Sheherazade open.*

sultan Je overvalt me nogal.

sheherazade Schijnt dat mannen daar van houden: verboden  
verhalen. Ik heb een lange versie en een korte.

sultan Niet de lange, in Godsnaam.

sheherazade In het kort, meneer. Een mooie jongen, mooier en  
krachtiger dan de duurste volbloedhengst, paart met maar liefst  
drie allerliefste Zusters. Klaar.

sultan En in het lang?

sheherazade In het lang... in het lang komt het hier op neer dat



deze knaap ... dit jongetje nog, een vreemde wijk bezoekt. De takkenbossen op zijn rug, ceder, hazel, kersenhout, ze snijden in zijn warme vel. Het is warm en u weet hoe het dan gaat bij jongentjes als hij: hij zweet. Vers zweet, wat is er heerlijker of dierlijker dan dat. Het verse zweten van een jongen die nog maar een maand of wat een man mag heten.

Hoe hij bij de drie Zusters belandde en wat er aan voorafging voor hij met hen in het grote warme familiebed tuimelde, dat sla ik even over.

Ook dat ze mooier waren dan wilde dieren met haar zwarter dan ebbenhout, wangen als rozen en frambozenrode lippen, moet u maar van mij geloven.

Wel belangrijk is dit: de meisjes schonken de Sjouwer glas na glas van de meest donkere wijnen tot alle vier versmolten in een kolk van kussen en strelen en kneden en knagen en net niet durven. En dit: ze waren zo naakt als God ze ooit bedacht had. eerste zus Lieve mooie jongen, pas als je raadt hoe dit hier, heet.

Dit! Lager. Lager. Lager. Hoger. Lager. Stop.

Dan pas zal je mijn minnaar zijn. Maar ik waarschuw jou: wanneer je misgokt, jongen, zal ik je moeten straffen. sjouwer Dat daar? Hoe dat heet?

eerste zus Lager. Lager. Lager. Hoger. Lager. Stop.

sjouwer Je vagina?

eerste zus Wat een smerig woord.

sjouwer Je poes?

eerste zus Schaam je voor die taal.

sjouwer Je flamoos?

eerste zus Heb je dan geen meelij met onze oren?

jongen Het doosje met de toekomst?

De pruimgaard?

De zoete enveloppe?

De kut?

De echoput van ja ja ja?

De poort naar morgenland?

De bron van alle kwaad?

De mond die altijd zwijgt maar altijd alles krijgt?

Het kamasutrabeursje?

Ik geef het op! Ik geef het op!

*stilte*

eerste zus De basilicum bij de bruggen.

sjouwer 'De basilicum bij de bruggen.' Ik zal het nooit vergeten.

tweede zus Ik heb me overal gewassen, lieve jongen. Daar en daar en zeker daar.

sjouwer Waar precies?

tweede zus Precies. Hoe heet het hier?

sjouwer Niet je vagina.

Niet je poes.

Niet je flamoos.

De basilicum bij de bruggen!

tweede zus Hoe kom je daar nu bij?

sjouwer Niet?

Het lelietje van schandalen?

Het kleine omniversum?

De zoete vallei?

De verticale glimlach?

De holle lach?

De waker, de slaper, de gaper?

Ik geef het op! Ik geef het op!

tweede zus Waarom zeg je niet: 'gepelde sesam'?

sjouwer Mij best: 'gepelde sesam'.

derde zus En nu ben ik.

sjouwer Moet dat?

derde zus Niets moet. Echt niet. Maar weet dat ik de mooiste ben van alle drie. Hoe heet dit hier?

sjouwer De eierwekker?

De broedmachine?

De liefdeskelder?

De vouw der liefde?

De generatiekloof?

De penetratiekloof?

De voorbips?

De tandeloze?

Die stille binnenzee?

Die zilte tweede mond?

Dat zoete tussendoortje?  
De dode hoek?  
Van in en uit? Van in en uit.  
Vergiffenis! Vergiffenis. Ik geef het op.  
derde zus Maar lieve jongen, waarom zei je niet: ‘de herberg van Abroe Masoer’?  
sjouwer Ach... Ach, ja. ‘de herberg van Abroe Masoer’ Ik wist niet goed hoe je dat uitsprak. En nu?  
eerste zus Nu gaan we drinken.  
tweede zus En dan gaan we nog meer drinken. En dan worden we vanzelf heel lenig.  
derde zus En dan gaan we overgeven en dan gaan we nog meer drinken. En dan vergeten we wie wie is en dan wordt het heel warm.  
sjouwer En is er mogelijkheid en gelegenheid dat ik me gedurende de uitvoering van jullie plannen uitkleed?  
tweede zus Dat merk je vanzelf.  
*Sjouwer kleedt zich uit. Hij wijst op zijn geslacht.*  
sjouwer Maar nu een vraag aan jullie. Hoe heet dit hier? Kijk goed. Het loopt van hier naar hier. En dit deel hoort er ook nog bij.  
de zussen *om beurten; na iedere foute poging pijnigt de Sjouwer de Zusjes.*  
Je lul?  
Je pik?  
Je tamp?  
Je stamper?  
Je snikkel?  
De bloedworst?  
De onderkruiper?  
De broekneus?  
De genotsknots?  
De kotser?  
De elfde vinger?  
De fluit?  
De spuit?  
De plastuit?

De flapuit?  
Het lid? De lat? De leuter? De knoert? De dop?  
De pisser? De kaaskroket?  
De slijter? De slijper? De splijter?  
De behangerskwast?  
Het liefdespenseel?  
De hazelworm?  
De blinde duiker?  
De kop van kut?  
De kale met het roze hoedje?  
De Jan van Swaffelaar?  
De rammelaar?  
Hij die 's nachts de maan aanwijst?

sjouwer Nee. Nee. Nee hoor, nee. Ai, dit valt me tegen. Het heet... hij heet... 'de steigerende muilezel'.  
tweede zus En wat, jongen, is daarvan de diepere betekenis?  
sjouwer 'Hij die de basilicum bij de bruggen afgraast, in de gepelde sesam hapt en rondholt in de herberg van Aboe Masoer.'  
sheherazade ... dan zegt één van de drie Zusters de Sjouwer de kast open te doen. Hij doet dat en er verschijnen twee honden. Twee teven. De Sjouwer moet ze vasthouden terwijl de Eerste Zus hen met de zweep kastijdt. Ze slaat en ze slaat en de teven janken zo dat het op zingen gaat lijken. Dan scheurt de Tweede Zuster haar jurk open, ze heeft overal striemen op haar rug. De Derde Zuster zingt een lied en scheurt haar jurk open. Ook zij heeft talloze rode strepen op haar rug...  
*Ook de Derde Zuster scheurt haar jurk open. Verse striemen in haar vlees.*  
sheherazade ... en bloedend en jodelend van deze fijne pijn, fladderen de meisjes naar buiten. Tuin uit. Poort door. De straat op. \_Het volle leven in, van de stegen en de sloppen van de markt. De eeuwige markt. \_De onsterfelijke zoek.  
*Aziez is onderweg naar de Onbekende Vrouw.*  
spreekkoor  
Waar honderden vreemde vrouwen zijn  
Duizenden vrouwen op het plein

Met hun duizenden borsten  
Met hun duizenden kwalen  
Met hun duizenden monden  
Met hun duizend geheime verhalen  
Liefde zit in een klein hoekje  
Liefde zit in een gestolen uur  
Ze zit in een gestolen blik

Iedereen schuurt langs iedereen  
Iedereen botst en knotst tegen heupen en billen  
van passanten zonder naam  
Straatmadelieven bukken zich zuchtend voorover  
om hun onschuld op te rapen  
tussen de muizen, de torren, de zilvervisjes

Een koperen armband blijft achter een buikband haken:  
'Neemt u mij niet kwalijk, meneer.'  
Een ring maakt een kras op een meisjespols:  
'Vergeef mij, mevrouw.'  
Een scherpe baard raspt langs de wang van een jongen:  
En nog eens en nog eens

Alle vrouwen lachen, vandaag  
Alle vrouwen hebben lippen, vandaag  
Alle mannen hebben hun ogen meegenomen

De vrouwen hebben voeten  
En de mannen hebben ogen  
De vrouwen hebben enkels  
En de mannen hebben ogen  
De vrouwen hebben kuit  
En de mannen hebben ogen  
De vrouwen hebben knieën  
En de mannen hebben ogen  
De vrouwen hebben dijen  
En de mannen hebben ogen  
De vrouwen hebben vlees

En de mannen hebben ogen  
De vrouwen strelen hun vlees  
En de mannen hebben ogen

...

sultan En Azieza dan?

sheherazade Wat met Azieza?

sultan Wie denkt er nu aan haar?

sheherazade U. En ik. Wij samen, nu.

sultan En wat denken wij dan?

*Azieza komt op.*

*Ze draagt een turquoise, tot jurkje geknoopte sarong; blote  
voeten, geen sieraden, zelfs geen bloem in het haar.*

sheherazade Hoe ze huilt en bidt en rouwt, Azieza. Met haar  
mond op haar kussen, omdat ze de wereld haar ellende niet wil  
laten horen...

azieza Praten is mooi, maar zwijgen is mooier

Heer, leer mij te huilen zonder geluid

...

sultan Is ze alleen?

sheherazade Ja, alleen. En haar moeder is alleen. Maar ze zijn  
vlak bij elkaar. Moeder kamt haar haar.

Alleen, zij ziet hoe er bij iedere haal een handvol krullen tussen  
de tanden achterblijft. De Moeder kamt haar hartzieke dochter  
kaal.

*Azieza's Moeder, verzamelt de plukken haar.*

*Aziez komt aan bij de Onbekende Vrouw.*

aziez Als jij een dier was, welk dier zou jij dan zijn?

onbekende vrouw Jouw huisdier.

aziez Als jij een bloem was, welke bloem was jij dan?

onbekende vrouw De roos tussen jouw tanden.

aziez En als jij eetbaar was, hoe zou jij dan smaken?

onbekende vrouw Nee, dan wilde ik liever drinkbaar zijn. Is dat  
goed?

aziez Ja. En nu?

onbekende vrouw En nu? Nu heb ik negen armen. En

zevenhonderd vingers. En ik klamp mij vast om jouw hals. En  
met al mijn tongen lik ik aan jouw schouders. En jij zit op

handen en knieën onder mij, warm en klam van alles wat nog  
komen gaat...

azieza Aaahh!

moeder Azieza! Azieza!

onbekende vrouw En soms hap jij naar mijn knieën in jouw dijen  
en naar mijn hielen die jou de sporen geven naar het warme mos  
aan de rand van het bos...

azieza Mama. Ik ken dit niet.

moeder Wat niet? Wat ken je niet.

onbekende vrouw En daar laat ik mij bekijken... Hier en hier en  
hier...

azieza Alsof ik niet meer in mijzelf woon.

moeder Wat een onzin.

onbekende vrouw En jij houdt je klauwen, verdomme, thuis tot  
ik miauw dat ik van joujoujou ben...

azieza Alsof ik mijzelf al zie liggen.

...

onbekende vrouw En jij scheurt dan uit je kleren... en jij...

moeder Meisje. Hoor je mij? Zolang jij mij hoort ben jij niet  
dood. Niemand sterft aan een gebroken hart. Niet in het echt, ten  
minste.

*zingt*

Lieve kleine, ga maar slapen  
Droom maar van de zeven schapen

En als de schapen zijn geschoren  
Droom maar van het gele koren

En als het koren is gedroogd  
Droom maar van de regenboog

sultan En sterft ze... in het echt?

sheherazade U heeft er wel haast mee.

sultan Ja of nee?

sheherazade Kiest u maar.

sultan Ik? Sinds wanneer ga ik daar over?

sheherazade Sinds nu.

...

moeder Jij gaat niet dood. Jij doet wat ik jou zeg.

azieza Ik kan er niets aan doen, mama. Het gaat vanzelf.

...

sultan Nee, jij moet het zeggen, Sheherazade. Geef toe dat je haar dood laat gaan.

sheherazade Maar nu nog niet.

sultan Maar waarom niet?

sheherazade Omdat ze nu nog hoopt dat Aziez toch met haar zal trouwen. Dat hij zich vergist, in die Onbekende Vrouw. Dat vind ik een fijn idee. Voor haar. Dat gun ik haar.

sultan Maar het is niet waar.

sheherazade Nou en! Wat is er mooier dan te denken dat je met zijn tweeën oud zult worden.

sultan ...

sheherazade U zwijgt.

sultan Ik beken: ik zwijg.

*Vanaf hier lopen de scènes van Sheherazade en de Sultan doorsneden en simultaan met Azieza en haar Moeder, Aziez en de Onbekende Vrouw en de scene van de Oude Man en de Oude Vrouw.*

*Er komt een zeer Oude Man in een rolstoel opgereden. Hij zoekt iets of iemand, maar vindt het niet.*

sheherazade Het is niet dat hij zo van zijn vrouw houdt omdat ze mooi is.

Hij houdt van haar omdat ze samen met hem in al die jaren zo lelijk is geworden.

Zitten ze samen op de bank. De bank waar ze al zestig jaar op zitten.

En dan kijkt hij opzij. Hij ziet haar rimpels, haar kinnen, de boezem die haar knieën raakt.

En dan hoopt hij dat ze naar hem kijkt...

oude man Koekeloert ze naar mijn kale kop, mijn zwangere pens, mijn spillebeentjes.

En dan lacht ze me uit...

En terecht...

Maar het is lief lachen...



*Nu komt de Oude Vrouw ook opgereden. Ze is –zo mogelijk– nog ouder dan haar man. De man is opgetogen als hij haar ziet, maar de vrouw geeft geen blijk van herkenning.*

oude man Maar sinds een maand mag ik haar niet meer aanraken.

Na vijfenveertig jaar.

Omdat ze me niet meer herkent. Ik ben een vreemde voor haar.

Na vijfenveertig jaar.

Ze wil haar man trouw zijn, zegt ze. En vergeet dat ik haar man bèn.

En daar zou ik nog wel mee kunnen leven, ik wel.

Maar ik vind het zo vreselijk voor haar. Die eenzame Oude Vrouw die wacht op haar man die maar niet komt.

...

*De Oude Man rijdt naar zijn Oude Vrouw. Tegelijkertijd geluiden van Aziez en de Onbekende Vrouw die de liefde bedrijven.*

onbekende vrouw Hier, hier en hier.

oude vrouw Wie is daar?

oude man Ik ben het.

oude vrouw Wie zegt u?

oude man Zeg maar jij.

oude vrouw Wat komt u doen?

oude man Wat ik altijd kom doen.

oude vrouw Wat is dat dan?

oude man Weet je het echt niet meer?

oude vrouw Echt niet. Blijf daar.

oude man Ik kom je vragen of je iets wilt eten. Of je dorst hebt.

oude vrouw Echt waar? Wat aardig.

oude man Nee, ik lieg. Ik kom... ik kom je voorhoofd kussen.

oude vrouw Waarom zou u dat doen?

oude man Omdat dat zo gaat bij ons, Maira.

oude vrouw Blijf daar.

oude man Ik wil dat je heel goed naar me kijkt. Zie je me. Ken jij mij weer? Kijken!

oude vrouw Ik kijk al veel langer dan fatsoenlijk is. Ik zie u. Ook met mijn ogen dicht zie ik u. Maar nee, ik ken u niet.

oude man Ik ben je man.

oude vrouw Ja, hoor.

oude man Wij hebben drie zonen. Twee dochters.

oude vrouw Hallo.

onbekende vrouw Jij moet veel harder leren bijten.

aziez Nog harder dan dit?

oude man Jij was veertien, toen werd jij gebeten door een hond.

Ik joeg hem weg, drie weken later zijn we getrouwd.

oude vrouw Ja, hoor.

onbekende vrouw Je moet bijten anders proef je niets, Aziez.

aziez Harder dan dit?

oude man De tanden staan voorgoed in je heup.

oude vrouw Hoe weet u dat?

...

onbekende vrouw En niet alleen daar... maar ik ben ook dit...

oude vrouw Nu kunt u beter gaan. Mijn man is nogal jaloers van aard.

oude man Echt waar? En heeft hij daar reden toe?

oude vrouw Niet echt.

oude man Niet echt, of echt niet?

...

onbekende vrouw En dit... En dit hier ben ik ook!

aziez En dit?

onbekende vrouw Je begint het te begrijpen.

azieza Mama, mama... Mama! ik voel mijn benen niet meer.

moeder O nee?

onbekende vrouw Bijten.

azieza Echt niet!

moeder Moet ik je pijn doen? Is dat wat je wil?

onbekende vrouw Niet bang zijn voor je tanden, die groeien wel weer aan.

azieza En ik voel mijn armen niet meer.

moeder Ook niet als ik mijn nagels gebruik? Is het zover gekomen: dat ik mijn nagels moet gebruiken?

azieza Ja, doe maar. Nog even.

moeder Ik doe het, hoor!

azieza Als Aziez straks thuis komt. Troost hem dan, mama. En zeg hem dit:

‘Trouw is mooi,

Maar liefde is mooier.’  
moeder ‘Trouw is mooi,  
Maar liefde is mooier.’  
azieza Ja... ja... En nu ben ik bang.  
moeder En nu ga ik jou knijpen.

*zingt*

En als de regenboog verdwijnt  
Droom maar van het wit konijn

En als het wit konijn gaat slapen  
Droom maar van de zeven schapen

...

oude man Houdt u van uw man?  
oude vrouw Jawel, hoor.  
oude man Veel of heel veel?  
oude vrouw Gewoon. Ach, het is allemaal zo lang geleden.  
oude man Hoe bedoelt u?  
oude vrouw Hij is al zo lang dood. Daar wen je aan, kennelijk. Is er iets? U bent zo bleek.  
oude man Ik... ik wist niet dat hij dood was, uw man.  
oude vrouw Heeft u hem gekend?  
oude man Beetje maar. Het leek me een goed mens.  
oude vrouw Nou... U komt mij bekend voor.  
oude man Toch? Daar ben ik blij om.  
oude vrouw Waarom lacht u nu?  
oude man Ik ben, geloof ik, opgelucht. Fijn dat je me, al is het maar een beetje, herkent.  
oude vrouw Zeggen we geen ‘u’ meer?  
oude man Nee. Tenzij jij dat te... ondeugend vindt.  
oude vrouw Meneer: ik ben getrouwd.  
oude man Ik wil je geen pijn doen, maar je vertelde me net dat je man overleden is.  
oude vrouw Is hij dood? Waarom zeggen ze mij dat niet. En ik hier maar wachten. Ik hoor of zie de hele dag niemand.  
*De Oude Vrouw legt haar hand in die van de Oude Man.*  
oude vrouw Ik schaam me zo. Ik schaam me voor mijzelf. Ik bedoel: het is geen slechte man. Altijd goed voor me gezorgd.

oude man Gelukkig weet hij hier niets van.

oude vrouw Misschien merkt hij iets aan me. Ik kan niet liegen.

Mijn ogen verraden me, zegt hij altijd.

oude man Mag ik eens zien?

oude vrouw Nee.

oude man Mag ik eens zien?

oude vrouw Ik zei 'nee'.

oude man Je weet hoe je bent, Maira: je laat me uiteindelijk toch kijken. Dus doe nu maar.

*stilte*

*Dan kijkt de Oude Vrouw hem lang aan.*

*Aziez, Onbekende Vrouw.*

onbekende vrouw Maar eerste moet jij nog voor me zingen.

Anders weet ik niet wie jij bent. Kom, lieve jongen zing voor mij.

aziez Mag het zachtjes in je oor?

onbekende vrouw Als ik het maar hoor.

*Hij zingt fluisterend.*

Nee, dit is niet genoeg. Het kriebelt en meer niet. Kom, doe je best.

aziez Je bent zo mooi.

onbekende vrouw Dat wist ik al. En nu ga jij een lied voor mij verzinnen.

*Hij zingt fluisterend.*

onbekende vrouw Niet over mijn ogen maar over mijn hart, jongen!

*Aziez fluistert.*

onbekende vrouw Niet over mijn borsten maar over mijn ziel. Of begrijp jij mij niet? *Aziez fluisterzingt.* Ga door. Niet over mijn tanden! *Aziez fluisterzingt.* Ga door. Ga door... Het is nog niet goed.

aziez Wacht, wacht nog even dit...

Dit mocht ik niet vergeten, dit moest ik jou nog zeggen.

onbekende vrouw Niet zeggen, maar zingen, Aziez.

*aziez zingt*

Ik luisterde en ik was trouw tot ik stierf.

Nu groet ik haar  
die zijn liefde wel verdient.  
onbekende vrouw Au. Au. Wie heeft jou dit gezegd?  
aziez Zomaar iemand.  
onbekende vrouw Dat bestaat niet. Wie?  
aziez Azieza.  
onbekende vrouw De vrouw die jou dit leerde, Azieza... zij zal  
vannacht nog sterven.  
aziez Wees maar niet, bang, die houdt veel te veel van mij om  
zomaar dood te gaan.  
onbekende vrouw Ik zeg het je: ze sterft. Aaah!  
aziez Heb je pijn?  
onbekende vrouw Nee, het is Azieza die pijn heeft.  
aziez Maar laat je dan troosten.  
onbekende vrouw Aaahh!  
...  
oude vrouw Houdt u van uw vrouw?  
oude man Meer dan ooit.  
oude vrouw Ga dan weg. Doe het voor haar.  
oude man Doe het zelf.  
sultan De arme oude dwaas. Bedriegt zichzelf met zijn eigen  
vrouw.  
sheherazade Wie verliefd is, bedriegt zichzelf. U zou dat moeten  
weten.  
sultan Ik heb er nooit om gevraagd om verliefd te worden. En  
toch is het gebeurd. Het liefste, het mooiste dat ik had is mij  
afgepakt. Door wat? Door het liefste en het mooiste zelf.  
Ja! Ja! Ja!  
sheherazade Maar wat was er dan zo lief en zo mooi aan haar?.  
sultan Weet ik niet meer. En ik kan het niet weten. Ze was een  
hoer die mijn brein vergiftigde.  
sheherazade Dat zij een hoer was, dat is dan misschien zo. Maar  
u heeft zich ingelaten met die hoer.  
sultan Ik was verliefd! Is dat een misdaad? Jij beweert zelf van  
niet.  
sheherazade Verliefd op een hoer. Hoe verstandig is dat?  
sultan Wat heeft verliefdheid met verstand te maken?

sheherazade Bravo! Zover zijn we in ieder geval.

sultan Ik rende mijn hart achterna. Buiten adem. En zie waar het mij bracht.

sheherazade Hier en nu. Bij mij. Is dat niet genoeg?

sultan Als ik jou geloven mag: nee.

sheherazade Alweer bravo: u overweegt nu zelfs al hoe het zou zijn om mij te geloven.

sultan Behekst was ik. Behekst door de liefde.

Geen liefde, geen pijn. Klaar.

En nu ben ik hier. En jij ook.

sheherazade *over de oudjes* En zij ook.

*Overweldigd door hun naaktheid zitten de Oude Man en de*

*Oude Vrouw onhandig, bijna preuts, tegenover elkaar.*

oude man Gewoon maar eens beginnen met een kusje?

sultan Niet zo bang zijn, vrouw. Daar is geen tijd voor.

sheherazade Het spijt me. Dat gaat vanzelf.

oude vrouw Ik versta je niet goed.

sultan Wanneer jij jezelf ziet... in de spiegel... wat dan?

oude man Dat we misschien maar het best kunnen beginnen met gewoon een kusje.

sheherazade Ik weet niet wat u wilt horen.

oude vrouw Nu versta ik je tenminste.

sultan Jij ziet jezelf in de spiegel en dan?

oude man Kom ik naar jou toe of kom jij naar mij toe?

sheherazade Wat moet ik nu zeggen?

oude vrouw Allebei naar allebei. Dan zien we elkaar halverwege.

Tot zo.

sultan 'Dan word ik verliefd,' moet je zeggen.

oude man Tot zo.

sheherazade Nee, hoor.

sultan Ja, hoor. Ik wil dat jij in de spiegel kijkt.

En ik wil dat je blijft kijken. Draai je om. Nog eens. Nog eens.

Kijken. Kijken en zeggen wat je ziet.

sheherazade Nee. Komt u maar doen wat u moet doen.

sultan Mij best.

azieza Ik ben zo bang.

moeder Waar ben je bang voor, kindje?

azieza Mijn borst doet zelfs geen pijn meer. Ik voel die steken  
niet meer. Weg zijn ze. Voor het eerst: weg.

moeder Wees blij. Misschien is dat goed nieuws.

azieza Nee.

moeder Misschien is hij je pijn niet waard.

azieza Zo mag u niet over hem praten.

moeder Dat maak ik zelf wel uit.

azieza U mag niet boos op me zijn.

*Azieza wordt zwakker en zwakker.*

azieza Mama, help me, want ik durf het niet alleen.

moeder Nee, ik help niet. Want ik wil niet dat je gaat.

azieza Help me, mama.

moeder Nee!

*Azieza's ziel stijgt op uit haar lichaam. De Moeder probeert*

*Azieza's ziel vast te grijpen en bij zich te houden.*

moeder Jij blijft hier.

Jij doet wat ik jou zeg.

Hier blijven.

Kom terug, zeg ik.

Hier!

Hier, zeg ik!

Hier!

oude vrouw Momentje. *doet haar gebit uit* Anders is het niet  
helemaal echt.

moeder

*zingt*

En als de schapen zijn geschoren

Droom maar van het gele koren

En als het koren is gedroogd

Droom maar van de regenboog

En als de regenboog verdwijnt

Droom maar van het wit konijn

En als het wit konijn gaat slapen

Droom maar van de zeven schapen

En als...

*Onderwijl proberen de man en de Oude Vrouw elkaar via het slappe koord te bereiken. Een levensgevaarlijke gebeurtenis. Wanneer ze eindelijk vlak bij elkaar zijn, tuimelen ze beiden uit de rolstoel; een paar meter boven de grond blijven ze hangen. Zwemmend, schommelend en reikend, proberen ze hun vingers in elkaar te klauwen.*

sultan En ondertussen laat jij Azieza sterven.

sheherazade Ik doe niets. Ze wilde het zelf.

sultan Dus hier stopt haar verhaal?

sheherazade Ik denk het.

*De Sultan legt zich naast Sheherazade om haar te ontmaagden.*

sheherazade Nee, nog niet. Want Aziez weet nu nog niet dat ze dood is.

sultan Dood is dood.

sheherazade Natuurlijk niet.

*De Sultan probeert Sheherazade te ontkleden; hij is onhandig, gespannen, bang.*

sheherazade Bent u al begonnen?

sultan Ik geloof van wel.

...

*Aziez komt weer thuis.*

*Hij vindt de rouwende Moeder bij het lichaam van Azieza. Haar lichaam draagt weer de sneeuw witte, tot jurkje geknoopte sarong; blote voeten, geen sieraden, alleen de witte oleander in haar handen.*

aziez Kom, opstaan. Opstaan, nu. Nee, dit doen we niet. Zo zijn wij niet. Sta op. Azieza. Lieve, Azieza. Ik weet dat je me hoort.

Opstaan.

moeder Ben je daar? Eindelijk.

aziez Wat heb jij gedaan! Wat ben jij voor moeder, je dochter zo te laten sterven!

moeder Ik ben geen moeder.

Niet meer.

Nooit geweest ook.



Als ik ooit een dochter had gehad... dan had ik haar geleerd om naar mij te luisteren.

Ik wel.

*Huilend loopt Aziez de kamer uit. De Moeder sleept hem aan zijn haren terug naar Azieza's lijk.*

moeder Rouwen, jij. Moordenaar. Voor ik mijn hakken in je ogen sla.

aziez Ik dacht dat jij geen dochter had.

moeder Heb ik ook niet. Nooit gehad. Maar jij had wel een verloofde. Dus rouw om haar en laat je tranen zien. Voor ik mijn nagels breek op je strot.

aziez Het spijt me. Ik moet weg.

moeder Nee, blijf. Nog even.

aziez Nee, echt, er wordt op mij gewacht.

moeder Ik moest je nog één ding zeggen van haar.

Van dit dode kind hier...

aziez Zeg het dan.

moeder Nee, ik wil je eerst zien rouwen.

aziez Maar ik heb geen tijd.

moeder Rouwen moet je. Het is je plicht.

aziez Azieza zou nu zeggen: 'Ga! Ga, jongen, waar je hart je brengt.' Dat weet ik en u weet dat ook! Of niet? Of niet!

moeder Ik weet niks meer.

aziez En, wat zei ze?

moeder Ze zei... ze zei...

'Trouw is mooi,

Maar liefde is mooier.'

aziez Dat was alles?

moeder Dat was het laatste.

*Aziez rent naar de Onbekende Vrouw.*

*De Moeder probeert de dode Azieza op haar benen te zetten; een dans als met een ledenpop.*

sultan Maar Azieza hield dus niet genoeg van Aziez om voor hem te blijven leven.

sheherazade Hoe kunt u dat zeggen? Ze is gestorven van verdriet.

sultan Dood uit zelfmedelijden.

sheherazade Nee, gunde hem het geluk meer dan zichzelf.

sultan En dat moet ik geloven?

sheherazade Weet ik veel. Als Aziez het maar gelooft.

*stilte*

sultan Waarom hij wel?

sheherazade Omdat ik het anders zo erg voor haar vind.

*stilte*

sultan En nu ben je stil.

Ik moet me concentreren.

sheherazade *wijst naar de Oude Man en de Oude Vrouw* O, kijk die daar eens.

sultan Stil!

Hoe moeilijk is dat!

*De Sultan begint met Sheherazade te paren. Na even stapt Sheherazade uit haar lichaam, om zichzelf te zien en te beschrijven.*

sheherazade Moet je mijn kleren zien liggen. Alsof ik er ‘plof’ uit verdwenen ben.

Moet je zijn kleren zien. Dat hemd ligt doodmoe tussen de kussens. Die broek denkt: eindelijk rust.

oude man Kom jij eens hier.

sheherazade Zie ik mijn schoenen daar staan, en dan denk ik: gelukkig hebben ze elkaar.

sultan Wijder!

sheherazade Dat een man zo dichtbij kan zijn.

...

En nog is het niet genoeg voor hem.

sultan Wijder.

sheherazade Dit hier is... dit is... langzame haast.

...

Hoe hij hijgt.

Hij ademt mij in... Hij ademt mij uit.

Hij ademt mij in... Hij ademt mij uit.

sultan Niet aankijken.

sheherazade Het is vreemd om een oor van zo vlakbij te zien. Dit oor is een doolhof. Wie er eenmaal invalt, komt er nooit meer uit.

sultan Open!

Niet aankijken.

sheherazade Zijn nek.

En zijn rug.

Geen mens die zijn eigen rug kent.

Daarom tellen de meisjes de moedervlekken op de schouders van de jongens.

En andersom.

...

Hij... niet... hij telt niets.

Hij heeft zijn ogen dicht.

...

Hij heeft mijn moedervlekjes niet nodig.

sultan Beetje open.

sheherazade En hij heeft mijn knieën niet nodig.

Wat hij niet hoeft, duwt hij opzij. Met zijn eigen knieën.

sultan Nog iets.

sheherazade Er zijn vrouwen die nu 'Ja' roepen.

'Jajaja,' roepen ze dan.

Of ze zeggen dat het geen pijn doet.

...

Misschien doet dit ook nog geen pijn.

Kan zijn dat de echte pijn nog komt.

En het echte bloed.

sultan Niet aankijken.

sheherazade Ik denk dat ik maar niets doe.

...

Alles wat ik nu doe, doe ik per ongeluk.

Maar hij doet alles expres.

...

Hij kust mij opzettelijk.

...

Hij weet hoe hij een vrouw moet kussen, want alle vrouwen lijken op elkaar.

...

Hij zegt allerlei dingen die ik al weet. Dat ik een meisje ben. Dat ik warm ben. Dat ik naar rozenolie ruik.

...

Hij zegt niet dat ik mooi ben. Misschien is dat ook niet nodig voor... voor dit hier.

Kennelijk ben ik mooi genoeg voor... voor wat hij allemaal van plan is.

...

Dat een man zoveel soorten haar kan hebben.

sultan Beter.

sheherazade Hij weet wat hij doet, dat merk je aan alles. Hij heeft het vaker gedaan.

Laat ik dat maar een prettig idee vinden.

...

Hij heeft er verstand van en toch doet het nu pijn.

...

Mag je 'au' zeggen, op dit moment?

Beter van niet.

...

Au.

sultan Minder. Beter. Niets doen, graag.

sheherazade Ik geef hem geen kus. Ik geef hem zijn eigen kussen terug.

...

Nee, dit was geen kus. Dit ook niet.

...

Nee, dit is geen lachen, maar ik weiger hem mijn tranen te laten zien.

En nee, ik ga geen 'dankuwel' zeggen.

Als dit voorbij is.

Au.

sultan Minder doen.

sheherazade Zelfs zijn oren kunnen zweten.

Zelfs zijn oogleden kunnen zweten.

aziez Liefste... Liefste! Je had gelijk: Azieza, ze is dood.

onbekende vrouw Dood? Dan weet ik niet hoe blij ik moet zijn, of hoe ontroostbaar.

aziez Wees blij.

onbekende vrouw Hoe kan ik blij zijn wanneer jij nooit mijn

man kunt zijn?  
aziez Maar ik b en je man.  
onbekende vrouw Denk na. Natuurlijk niet. Jij bent van haar.  
Van Azieza.  
aziez Nee. Ze wist van jou en van mij. En ze vond het goed.  
onbekende vrouw Daarom. Je bent van haar. Nu zal ik jou  
moeten doden.  
*Vrouwen komen op om hem te doden met hun messen.*  
aziez Wacht! Wacht!  
Ik moest nog iets zeggen:  
'Trouw is mooi,  
Maar liefde is mooier.'  
onbekende vrouw Onee! Onee! Wie heeft jou die woorden  
geleerd? Zij?  
aziez Gewoon: Azieza.  
onbekende vrouw Zij! Ik had een gruwelijk plan, maar jouw  
Azieza heeft het van me verboden. Goed. Zij wint. Je mag verder  
leven.  
Maar niet als man. Vanaf vandaag ben jij een vrouw.  
...  
*Als het de Oude Man en de Oude Vrouw gelukt is om bij elkaar  
te komen, proberen ze in de lucht de liefde te bedrijven.  
De Moeder probeert nog altijd de dode Azieza op haar benen te  
zetten. Een dans als met een ledenpop.*  
En als de schapen zijn geschoren  
Droom maar van het gele koren  
sheherazade Ik hoef hier niets voor te kunnen.  
Hij wel.  
Ik hoef hier helemaal niets voor te kunnen.  
Hij wel.  
Ik hoef er alleen maar te zijn.  
Ik ben er.  
Ik ga geen dankuwel zeggen.  
*Twee slavinnen komen op. Ze binden een touw om Aziez' zijn lid.*  
onbekende vrouw Trekken!  
Trekken!  
Trekken!

*De slavinnen proberen Aziez te ontmannen.*

*Hij schreeuwt het uit.*

*Hier vallen de vier beelden van de vier koppels samen:*

*Aziez die ontmand wordt.*

*De Moeder in omstrengeling met de dode Azieza.*

*De Oude Man en de Oude Vrouw die elkaar net niet of juist net wel kunnen beminnen.*

*Sheherazade die de pijn van haar ontmaagding verbijt.*

*De dolle lach van de Dwerg weerklinkt.*

*De Sultan gromt en piept heel kort.*

*stilte*

sheherazade Dankuwel.

sultan Ik wil niet dat je me aankijkt, nu.

sheherazade Nee, dat wil ik liever ook niet.

sultan Dit was het zo'n beetje.

sheherazade Wilt u dat ik er iets over zeg?

sultan Nee. Het liefste wil ik niets.

sheherazade Ik dacht steeds: hij lijkt wel kwaad.

sultan Nee... nee...

Dat kan altijd nog.

sheherazade Ik dacht steeds...

*De Sultan staart naar de twee nahijgende bejaarden.*

sultan En waarom zijn die twee nog hier?

sheherazade Ik vind het fijn dat ze er nog zijn.

sultan Dat begrijp ik niet.

sheherazade Hoe ze tegen elkaar aan liggen. Dat ze weten dat de ander nog net wakker is. Dat de tijd bijna stil staat... Zo zou het moeten zijn.

sultan Hoe?

sheherazade Kijk dan... ze vallen in slaap. Ze willen niet, maar het gebeurt ze. Samen. Tegelijkertijd. Kijk, ze vechten tegen de slaap... kijk dan... daar gaan ze.

sultan Sst.

sheherazade En weg zijn ze.

sultan Zij wel.

sheherazade Zo zou het moeten zijn. Precies zo... lang en gelukkig.

*De Sultan gebaart naar de Eunuchen dat ze Sheherazade's onthoofding moeten prepareren. Ze prepareren het offeraltaar, het kromzwaard, de schaal voor het bloed. Alle voorwerpen worden zorgvuldig schoongemaakt, geplaatst en gewijd.*

*Ondertussen begint de Sultan zich te reinigen. Als een bezetene wast hij zich overal waar Sheherazade hem heeft aangeraakt.*

sheherazade Dus nu ga ik dood.

sultan Je zult er weinig van merken. Een geitje ben je, meer niet.

sheherazade Nee. Nee. Want ik ga heel goed opletten, zo dadelijk.

sultan Waarom zou je dat doen?

sheherazade Dat heb ik van de koeien geleerd.

Die worden heel rustig, vlak voor de slachter toesteeft. Heel stil.

Terwijl ze daarvoor nog loeiden en met de koppen heen en weer zwikten

sultan Daar heeft vooral de slachter voordeel bij, lijkt me.

*Er verschijnt een gesluierde vrouw ten tonele. De Sultan ziet haar nog niet.*

sheherazade Niet altijd.

Ik zag... ik zag een koe die haar slager doodtrapte. Een korte, venijnige trap met de achterpoten. Terwijl het mes al vlakbij was. Vlak voor het moment dat het ijzer de halsslagader in ging. Alsof de dood in een ondeelbaar moment besloot om niet rechtsaf te gaan maar linksaf te gaan.

Baf!

De hoeven dwars door de darmen.

Baf!

Op slag dood.

Zo snel! Zo onbegrijpelijk snel... ik denk dat die man nog steeds niet weet dat hij er niet meer is. Zo snel.

Daar ben ik nog het meest van geschrokken.

sultan Een gezegende dood. Geen pijn, geen angst, geen besef.

sheherazade Nee. Ik ga het anders doen. Ik ga iedere flard onthouden. Hoe u nu naar me kijkt, bijvoorbeeld.

Dat u nu naar me grijnst, bijvoorbeeld.

Dat ik hoor hoe de sabel langs de wetsteen suist.

Het zingen van het ijzer. Luister... luister...

*Het wetten van de sabel klinkt.*

sultan Nee, ik luister niet.

sheherazade Niets hiervan ga ik vergeten.

En u ook niet.

sultan Denk je?

sheherazade Ik denk het niet, ik wéét het.

*De Sultan ziet de Gesluisde Vrouw.*

sultan Wie ben jij?

de gesluisde vrouw Niet raden. Want het is erger dan u denkt.

sultan Nooit kan het erger zijn dan wat ik nu denk.

de gesluisde vrouw En toch... het is erger.

sultan Sheherazade, het is jouw tijd.

sheherazade Mij best. Maar ik zeg één ding: niets zult u vergeten.

*Sheherazade grijpt de Gesluisde Vrouw bij haar haar en dwingt haar naar het hakblok.*

sultan *tot de Gesluisde Vrouw* Laat zien wie je bent, vrouw.

de gesluisde vrouw En ik gil nog dat ik niet dood wil. En ik gil zelfs om genade. Maar daar kunt u dan heel goed tegen. U heeft ze wel hysterischer meegemaakt dan ik, zegt u.

sultan Laat me onder die sluier kijken.

de gesluisde vrouw En dan schreeuwt u dat er zelfs vrouwen bij waren, eerdere nachten, die stierven aan een hartscheuring nog voor het zwaard hun nekwervels raakte.

sultan Ik wil haar zien.

sheherazade Nee, deze is van mij.

*Sheherazade dwingt de Gesluisde Vrouw op haar knieën voor het hakblok.*

de gesluisde vrouw Ik hoop en ik bid dat ik nu niet zal piepen en hijgen. Die eer verdient u niet.

sheherazade Kijk kijk kijk!

*De Gesluisde Vrouw weigert. Sheherazade geeft de Eunuchen het teken dat ze haar moeten onthoofden. Het gesluisde hoofd van de vrouw rolt voor de voeten van de Sultan.*

het hoofd van de gesluisde vrouw Mijn geest zal je zoeken en vinden.

sultan Ik ken die stem.



het hoofd van de gesluierde vrouw En iedere nacht zal mijn ziel  
jou wakker blijven bonzen.

sultan Zwijgen jij.

het hoofd van de gesluierde vrouw En als je toch slaapt, dan  
kruip ik je dromen binnen.

sultan Ik verbied jou nog iets te zeggen.

*De Sultan haalt de sluier weg. Tot zijn afgrijzen ziet hij het hoofd  
van Sheherazade 2.*

sultan God, in de diepe hemel, sta me bij.

hoofd van sheherazade 2 Ben je daar eindelijk!

sultan Ik luister niet.

sheherazade En nooit zal ik nog vergeten hoe mijn hoofd daar  
ligt.

hoofd van sheherazade 2 Hier ben ik.

sheherazade En hoe mijn hoofd nog wat naschommelt.

hoofd van sheherazade 2 Ik ben wat draaiërig, inderdaad.

sultan Ik heb geen oren!

sheherazade En hoe het blijft liggen. Met mijn ogen, net langs  
uw ogen. Zodat u mijn blik net niet kunt zien.

hoofd van sheherazade 2 Hoe de halfverteerde noten en  
vruchten mijn slokdarm uitkruipen.

sultan Laat me met rust!

hoofd van sheherazade 2 En overal de scherpe stank van mijn  
maag.

sheherazade En hoe u dan om mijn hoofd heen loopt om te zien  
welk grimas ik trek. Hoe mijn laatste gezicht is.

hoofd van sheherazade 2 En dan kijk ik u nog altijd aan.

sultan Nooit zal ik terug kijken.

hoofd van sheherazade 2 Nee, ik kijk door u heen.

sheherazade Mijn ogen zijn van glas. Maar wel een glimlach op  
de lippen.

hoofd van sheherazade 2 Een glimlach? Of is het een grijns?

sheherazade En dat u dan denkt dat het gewoon de kramp is  
waarin mijn gezicht is blijven staan, en dat het lijkt op grijnzen.

hoofd van sheherazade 2 Of is het grijnzen? Kijk eens... is dit  
grijnzen?

sultan Niet doorgaan, alsjeblieft.

hoofd van sheherazade 2 Hoe zwaar is een hoofd, eigenlijk?  
sheherazade Hoe lang blijft een lichaam naschokken?  
hoofd van sheherazade 2 Hoe lang blijft een lichaam nog warm?  
sheherazade Hoe lang voor een dode gaat stinken?  
hoofd van sheherazade 2 *tot Sultan* En, ben ik al dood?  
sheherazade Ze vraagt u iets.  
hoofd van sheherazade 2 Ben ik al dood?  
sultan Ja.  
hoofd van sheherazade 2 Wie zegt dat?  
sultan Zij! Zij zegt dat.  
hoofd van sheherazade 2 Ik hoor nog niks.  
sultan Zeg het dan, Sheherazade. Alsjeblieft.  
hoofd van sheherazade 2 Ik hoor nog altijd niks.  
*Het hoofd begint een lied te zingen.*  
sheherazade Jij bent dood, Sheherazade. Nu!  
hoofd van sheherazade 2 Je hoeft niet zo te gillen. Ik heb twee oren!  
*Het hoofd van Sheherazade 2 zwijgt voorgoed.*  
sultan Beloof me... zweer me dat ze nooit meer praten kan.  
sheherazade Natuurlijk niet: ze is dood.  
sultan God zij geprezen.  
sheherazade U zou mij beter bedanken.  
sultan Hoe durf jij dat nu nog te zeggen!  
sheherazade Ik durf dat, ja! Ik kan maar één keer voor u sterven.  
Wanneer u mij laat leven, dan zal ik duizend keer doodgaan voor u.  
sultan Duizend keer?  
sheherazade En elke nacht weer en elke nacht anders.  
Wilt u dat ik verbrand, vannacht, dan doe ik dat. Mijn vel zal van mijn botten smelten. Zelfs de kinderen in de vallei schreeuw ik wakker.  
Maar wilt u dat ik stik, vannacht, dan stik ik. En u mag kiezen of ik verdronk in de Rode Zee of dat ik door een anaconda werd gewurgd.  
En morgen zal ik valkruid voor u slikken tot ik piep van de kolieken en mijn navel openbarst. En gieren hakken naar mijn lever.

Of ik werp mij in een roedel kopzieke wolven.

Of ik kan nog doodgaan in het kraambed. Of... of... of...

Of ik kan u vermoorden.

sultan Jij mij?

sheherazade Ja! Dan vertel ik hoe ik u wurg in uw slaap. Of hoe u doodbloedt als ik uw tong heb afgebeten. Of uw hart splijt in twee als u ziet hoe uw zoon wordt doodgemarteld.

sultan Ik heb geen zoon.

sheherazade Ineens heeft u een zoon. En ineens is hij achttien.

En ineens steken ze doornen onder zijn nagels en tussen zijn ribben.

sultan Niet zeggen!

sheherazade Dan zeg ik wat anders. Goed nieuws! Uw zoon is net op tijd aan de vijand ontkomen. Hij woont aan de andere kant van de zee. Nog meer goed nieuws: u wordt grootvader!

sultan Maar ik heb geen zoon!

sheherazade Zal ik anders Azieza weer tot leven wekken? Ik: 'Opstaan jij, en wandelen, jij'.

En zij doet dat dan.

*Azieza op.*

*Haar haar is door de war, haar sarong is gescheurd en verschoten, maar ze is mooier dan ooit.*

azieza Ik ben wakker! Mama! Aziez! Ik ben al wakker!

moeder Je hoeft niet zo te schreeuwen, je eten is koud. En trek iets warmes aan.

sheherazade En op blote voeten rent ze naar Aziez. En ze vindt Aziez. En ze kust Aziez. En ze trouwt met Aziez. En hij met haar.

azieza aziez

U noem ik vanaf nu mijn man

U noem ik vanaf nu mijn vrouw

U zal ik koesteren en kozen

U zal ik koesteren en kozen

U zal ik zoeken en vinden

U zal ik zoeken en vinden

...

sheherazade Zeg het maar.

sultan Je ziet toch dat ik nadenk!

sheherazade Maar niet te lang, want als ik ga, dan ga ik met mijn verhalen. En met alle vrouwen die ik voor u verzinnen kan.

sultan Wat wil jij dan nog allemaal verzinnen?

sheherazade Alles. En nog veel meer. Met deze tong word ik ieder meisje, iedere maagd, iedere hoer en iedere heilige, die u maar bestelt.

sultan Doe dan.

sheherazade En zelfs... zelfs... kan ik uw dode Stiefmoeder weer levend vertellen. En, Goeie Goedheid, wat is ze weer mooi, vandaag. En wat lacht ze weer lief, vandaag.

En nu ben ik haar.

*Ze groeit uit tot een grote rode vrouw.*

sultan Wie? Zij? Is ze daar?

sheherazade Ik ben het, kijk maar.

sultan Ik zie je wel.

sheherazade En ik denk alleen maar aan u.

sultan Zou het zo zijn?

sheherazade Aan u, aan u en nog eens aan u. Mijn meester... mijn minnaar... mijn monster...

mijn man...

Al sinds ik u voor het eerst zag, denk ik aan u...

sultan Ik hoorde je denken en ik voelde je kijken

sheherazade Zelfs nu er een Dwerg binnen komt geslopen, denk ik aan u.

*Ze tilt haar rok op.*

*We zien de Dwerg.*

dwerg Kutje prutsen.

Klitje butsen.

Eitjes klutsen.

Putje gutsen

...

sheherazade Een hijgende Dwerg met klamme handjes, die tussen zijn korte tandjes mijn voornaam hijgt. Maar ik denk aan u...u... u...

dwerg Puntje mutsen.

Puntje mutsen.

Puntje mutsen.

*De Dwerg verdwijnt onder Sheherazade's jurk.*

sheherazade En ik hunker zo naar uw armen, waar ik al een jaar (een vol jaar!) niet in mag liggen, dat ik zwak wordt van alles dat armen heeft.

Zelfs van deze Dwerg.

'Kom,' zegt hij, 'Kom maar bij mij. Opdat je de liefde niet verleert, voor je weer bij je man mag zijn.'

En ik verlies van mijn hoofd en van mijn hart. En ik verlies van mijn buik en van mijn dijen.

En ik geef mij weg, aan hem. Aan de gnoom.

sultan Niet doen!

sheherazade Maar dan komt u binnen, vlak voordat ik mij verneder. En u scheurt mij uit de klauwen van deze kleine tovenaar.

sultan De vuile hoer!

sheherazade Juist! Juist! Zo gaat het. U zegt: 'Vuile, vuile hoer.'

En ik zeg: 'Wie daar?'

sultan Ik.

dwerg *vanonder de jurk* Ik.

sultan Ik!

dwerg *vanonder de jurk* Ik!

*Weer klinkt de sardonische lach van de Dwerg.*

sheherazade En met uw dolk en uw kromzwaard doorsteekt u de rozen op mijn zijden jurk. Totdat de rozen bloeden.

sultan *Bij elke stoot van zijn zwaard slaakt hij een kreet.* Ik! Ik!

Ik! En ik...! En ik! En ik.

dwerg Waar ze het zoetste geurt, smaakt ze juist zout.

Diep in haar ondergoed, is ze juist...

sheherazade En ik zeg: 'U heeft gelijk!' En ik zeg: 'Genees mij, genees mij van mijn zonden.'

dwerg Diep in haar ondergoed, is ze juist fout.

Waar ze het zoetste geurt, smaakt ze juist...

sultan *hakt door* Ik! Ik! Ik! Ik! Ik!

*Sheherazade tilt haar jurk op. Bloedstrepen van de vingers van de Dwerg lopen over haar dijen, haar knieën en haar schenen. Dan rolt de stervende Dwerg onder de jurk vandaan.*

sheherazade En met twee handen slaat u mij bij zinnen.

En u schopt en slaat mij eeuwig trouw.

sultan En jij zegt: ‘Meer en meer!’ en: ‘Nog een keer, ik ben van jou!’

sheherazade Maar sla mij, want ik heb spijt!

sultan En eindelijk, eindelijk hoeven mijn vingers niet meer na te denken.

En eindelijk hoeft mijn kop niet meer over te werken.

En ik knoop jouw armen om mijn hals totdat ik alleen nog maar je naam kan hijgen.

En voor het eerst noem ik je ‘jij’ en ‘jou’.

Jij, zeg ik. En: jou.

En geen deuren meer.

En geen ramen.

En geen honger en geen dorst.

Alleen een bed.

En geen woorden meer

Behalve jij en jou.

sheherazade Jij en jou.

sultan Jou en jij.

sheherazade En jij.

*Ook de andere personages die dit stuk bevolkten verzamelen zich. De Sjouwer. De drie zusjes. De Siamese Tweeling. Etc. Ze staan of lopen in het halfduister, als schaduwen van lang geleden.*

sheherazade In den beginne was er een traan.

Zelfs God wist niet of het een traan van verdriet was of van geluk.

De traan rolde omlaag,

want ook tranen van geluk rollen naar beneden.

Deze traan viel in het zand.

Het zand werd klei.

Uit klei werd een man gemaakt.

Uit de man werd een vrouw gemaakt.

Vele tranen zouden volgen

...

*Vertellingen van 1001 nacht* ging op 25 februari 2012 in première bij het Zuidelijk Toneel in Theaters Tilburg.

Tekst: Peer Wittenbols  
Regie: Matthijs Rümke  
Dramaturgie: Martine Manten

Marc-Marie Huijbregts: Sheherazade  
John Buijsman: Sultan  
Nanette Edens: Stiefmoeder, Onbekende Vrouw, Prinses Faira, Zus 1  
Pepijn Gunneweg: Oude Vorst, Eunuch, Neger, Aap, Oude Vrouw, de Gesluierte Vrouw  
Friso van Vemde Oudejans: Eunuch, Aap, Oude Man  
Joost Spijkers: Dwerg, Eunuch, Aap, de Sjouwer  
Pim Muda: Eunuch, Aziez, Aap  
José Kuijpers: Moeder van Azieza, Moeder van Sheherazadhe, Zus 3  
Roos Eijmers: Azieza, Zus 2

[www.hzt.nl](http://www.hzt.nl)

Peer Wittenbols (Bergen op Zoom 1965) is freelance-schrijver. Tot eind 2008 was hij als huisschrijver verbonden aan Toneelgroep Oostpool onder artistiek leiderschap van Rob Ligthert. Wittenbols schreef zo'n veertig toneelstukken, twee dichtbundels en een verhalenbundel. Hij won daar zeer grote en zeer kleine prijzen mee. Ook was hij als columnist werkzaam voor De Theatermaker, Dagblad De Limburger en De Volkskrant. Hij schrijft o.a. voor Het Zuidelijk Toneel en de Toneelmakerij. *Op de Ziel* is de eerste van een reeks voorstellingen die wordt gemaakt onder naam Wittenbols Schrijft Ligthert Regisseert.

#### Toneelwerk

*Vertellingen van 1001 nacht\** – 2012  
*Het uur van het konijn* – 2011  
*Waakhondje\** – 2010 – genomineerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs 2011; winnaar Zilveren Krekel  
Seizoen 2010-2011, 'beste individuele prestatie'  
*Hark & Sleg* – 2010  
*Amora* – 2010  
*Voor Colette* – 2010  
*Het misverstandt* – 2008  
*De broekneus* – 2008  
*Het eigen bloed* – 2008  
*Op de Ziel\** – 2007  
*Alptraum* – 2007  
*Het vierde rijk* – 2007 – genomineerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs 2007; geselecteerd voor Het Theaterfestival 2006-2007  
*Niemandsverdriet* – 2006 – genomineerd voor de Taalunie Toneelschrijfprijs 2006  
*De bamboesnijder* – 2005  
*De nimfen* – 2005  
*Goedbloed* – 2004  
*Het behouden huysch* – 2004 – 7e Nederlands-Duitse kinder- en jeugdtoneelschrijversprijs Kaas & Kappes  
*Zullen we het liefde noemen* – 2003  
*Eerste bloei* – 2003  
*Atalanta* – 2003 – 6e Nederlands-Duitse kinder- en jeugdtoneelschrijversprijs Kaas & Kappes

*Het zouthuis* – 2002  
*Dubbeldooier* – 2002  
*Tosca* – 2001  
*Eerdans* – 2001  
*Oude honger* – 2001  
*De kersenbijter* – 2000  
*Erfdragers* – 1999  
*Tweeduister* – 1999  
*Ochtendkroniek* – 1998  
*Noordeloos* – 1997 aanmoedigingsprijs voor toneelliteratuur van het Amsterdams Fonds voor de Kunst;  
Van der Vies-prijs 1997; geselecteerd voor het Nederlands Theaterfestival en Het Theaterfestival  
*April* (1864-1889) – 1997 – Taalunie Toneelschrijfprijs 1998  
*Smegma* – 1996 genomineerd N.P.S.-cultuurprijs  
*Zog* – 1996  
*Doodrijp* – 1995  
*Zeestuk* – 1994  
*Desmet/het vege lijf* – 1993

\*Deze teksten verschenen eerder in de reeks van De Nieuwe Toneelbibliotheek (# 60, #94 en #109)